

JEDZIEMY
DO WÓD
W...

JEDZIEMY DO WÓD W...

lecznictwo
gospodarka
ekologia
turystyka
kultura

Biuletyn wydany przez:
Stowarzyszenie Gmin Uzdrawiskowych RP
33-380 Krynica-Zdrój, ul. Czarny Potok 27/25
tel. (0*18) 477-74-50, fax (0*18) 477-74-51
www.sgurp.pl
e-mail: biuro@sgurp.pl

Redakcja
Jan Golba
Katarzyna Rymarczyk-Wajda

Fotografie
Archiwum SGU RP

DTP & DRUK
NETRIUM Grzegorz Węglowski-Król
33-300 Nowy Sącz
biuro@idnet.pl www.idnet.pl

SPIS TREŚCI

Od Redakcji.....	6-7
Z Życia SGU RP	
VI Zwyczajne Walne Zebranie Członków SGU RP w Ustroniu.....	6-14
Sprawozdania z wystąpień uczestników i zaproszonych gości podczas Walnego Zebrania w Ustroniu	14-18
„Uzdrowski Łańcuch Wartości” – dr Diana Dryglas	19-22
Debata na temat procesu prywatyzacji.....	23- 26
Solca-Zdroju powrót do świetności.....	27-34
Połczyn-Zdrój kurort z duszą.....	35-36
Konferencja o przyszłości uzdrowisk w Połczynie-Zdroju – T. Chmielewski.....	37-38
Uzdrowiska po liftingu	
Źródło nadziei – K. Szemiel.....	39-40
Połczyn-Zdrój inwestuje w kurort – T. Chmielewski.....	41-45
Turystyka-wspólna sprawa.....	46- 47
Referaty dra Tomasza Wołowca:	
Plany reformy systemu finansowania jednostek samorządu terytorialnego	48-52
Ocena możliwości wprowadzenia podatku katastralnego w Polsce	53-66

Od Redakcji

Oddaję do rąk Państwa kolejny numer biuletynu informacyjnego Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych RP pt. „Jedziemy do wód w...”, życząc miłej lektury podczas słonecznych, wakacyjnych dni.

Niniejszy biuletyn rozpoczynamy od podsumowania działalności minionej kadencji Zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych RP oraz nakreślenia dalszego, strategicznego planu działania. Dotychczasowe lata pracy dowiodły, że nasze Stowarzyszenie skutecznie przeciwstawia się próbom spychania problematyki gmin uzdrawiskowych na margines, tworzeniu sztucznych barier w rozwoju, wprowadzaniu zapisów, które krępują działalność gospodarczą na terenie wielu miejscowości uzdrawiskowych.

Niezmiennie od wielu lat, Zarząd SGU RP zabiega o właściwe regulacje prawne odnoszące się do gmin uzdrawiskowych. Już w lutym 2007 r. podczas VI Zwyczajnego Walnego Zebrania Członków SGU RP w Ustroniu, władarze gmin uzdrawiskowych dyskutowali nad wprowadzeniem zmian zapisów w przyjętej w 2005 r. ustawie uzdrawiskowej, budzących zastrzeżenia i wątpliwości interpretacyjne.

Narastająca konkurencja, wyższe oczekiwania klientów co do standardu i jakości świadczonych usług, spadające realne nakłady na lecnicstwo uzdrawiskowe, brak wystarczającego wsparcia finansowego Państwa i wreszcie ograniczony przepisami dostęp do środków unijnych, są sygnałem do szukania rozwiązań w zakresie uzyskania możliwości dofinansowania jednoosobowych spółek Skarbu Państwa. Jednym z rozwiązań jest proces prywatyzacji, o którym dyskutowali przedstawiciele branży medycznej i środowisk uzdrawiskowych 15 czerwca 2007 r. w Piwnicznej-Zdroju. Nad kształtem i przyszłością uzdrawisk w Polsce zastanawiały się podczas konferencji w Połczynie Zdroju władze Ministerstwa Zdrowia, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego oraz przedstawiciele samorządów, spółek uzdrawiskowych Skarbu Państwa zwracając uwagę na niewykorzystany, szczególnie potencjał rozwojowy jaki posiadają gminy uzdrawiskowe.

W biuletynie znajdziecie Państwo również cenne wskazówki dotyczące kreowania uzdrowskiego łańcucha wartości odnoszącego się do zintegrowanego produktu turystyczno-uzdrowskiego. Zagadnienie do niedawna teoretyczne, coraz częściej podejmowane jest nie tylko przez naukowców, ale również częściowo wdrażane w życie i rekomendowane przez praktyków (gmina Sopot).

Dotychczasowa realizacja działań inwestycyjnych przy wykorzystaniu środków zewnętrznych, to preludium do możliwości absorpcyjnych jakie daje bieżąca kadencja samorządowa. Właśnie w najbliższych latach jednostki samorządu terytorialnego mają szanse diametralnie zmienić wizerunek swoich miejscowości dzięki licznym programom pomocowym, w których jednym z priorytetowych kierunków jest rozwój infrastruktury uzdrowskiej oraz turystyki zdrowotnej. Niektóre gminy uzdrowskie wykorzystując możliwości absorpcyjne, trwający wzrost gospodarczy kraju połączony z większym napływem zewnętrznych inwestorów, już przystąpiły do wielu inwestycji, które od lat nie mogły doczekać się realizacji. Niniejszym biuletynem rozpoczynamy cykl artykułów opatrzonych tytułem „Uzdrowska po liftingu”, poświęconych działalności inwestycyjnej prowadzonej przez gminy uzdrowskie.

Na łamach naszego informatora będziecie mogli Państwo na bieżąco śledzić przeobrażenia zachodzące w miejscowościach uzdrowskich. Jesteśmy przekonani, że niejednokrotnie uda nam się pozytywnie zaskoczyć wielu czytelników i równocześnie zachęcić do odwiedzenia „starych”, a już zmienionych nie do poznania miejscowości uzdrowskich.

Wszystkich zainteresowanych zmianami systemu finansowego samorządów terytorialnych oraz wprowadzeniem podatku katastralnego w Polsce odsyłamy do opracowań dra Tomasza Wołowca, które zamieszczone zostały na ostatnich stronach niniejszego biuletynu.

VI Zwyczajne Walne Zebranie Członków

STOWARZYSZENIA GMIN UZDROWISKOWYCH RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

w Ustroniu

W dniach 26 – 27 lutego 2007 r. w Hotelu „Belweder” w Ustroniu odbyło się VI Zwyczajne Walne Zebranie SGU RP, na które przybyli wójtowie, burmistrzowie i prezydenci z gmin i miast – członków Stowarzyszenia. Celem obrad było podsumowanie działalności Zarządu SGU RP w okresie od 21. 02 2003 r. do 25. 02. 2007 r. oraz wybranie nowych władz i nakreślenie kierunków działania na kolejne cztery lata.



Od lewej: Jan Golba-prezes Zarządu SGU RP (z-ca burmistrza Szczawnicy), Marek Skowroński - burmistrz Konstancina-Jeziornej, Jan Rajchel - burmistrz Rymanowa-Zdroju, Marek Obrębalski - prezydent Jeleniej Góry, Waldemar Serwiński - burmistrz Muszyny, Janusz Gromek - prezydent Kołobrzegu

Na zaproszenie Zarządu przybyli również:

>> Olga Piekarczewska – Główny Specjalista w Zespole Strategii Współpracy Regionalnej i Programów Pomocowych-Departament Turystyki w Ministerstwie Gospodarki,

>> dr Tadeusz Burzyński -Dyrektor Instytutu Turystyki w Krakowie, prof.

Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej im. W. Korfańskiego w Katowicach, Dziekan Wydziału Turystyki i Promocji Zdrowia.

>> dr Diana Drygłaś – Uniwersytet Jagielloński w Krakowie,

>> przedstawiciele TVP Łódź: Pan Grzegorz Widziszewski -prezes firmy AEROTEAM oraz Tomasz Bakinowski.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU SGU RP

Sprawozdanie z działalności Zarządu Stowarzyszenia przedstawił zebranym prezes Jan Golba.

Do głównych zadań tej kadencji należało:

- dążenie do uregulowania statusu prawnego gmin uzdrowiskowych,
- umocnienie pozycji SGU RP jako organizacji wspierającej gminy uzdrowiskowe na forum krajowym i międzynarodowym,
- nasilenie promocji polskich uzdrowisk w kraju i za granicą,
- podjęcie działań mających ułatwić gminom pozyskanie środków pomocowych na realizację infrastruktury turystyczno-uzdrowiskowej,
- prowadzenie szkoleń i badań naukowych zmierzających do podniesienia poziomu działalności uzdrowiskowej.

W ramach **uregulowania statusu prawnego gmin uzdrowiskowych**, 2 lipca 2003 r. został powołany przez Premiera i rozpoczął swoją działalność Międzyresortowy Zespół ds. Rozwoju Gmin Uzdrowiskowych. Od początku uruchomienia Zespołu Zarząd SGU RP brał czynny udział w jego pracach. W tym czasie pojawiły się aż trzy projekty ustawy o uzdrowiskach, lecznictwie uzdrowiskowym oraz gminach uzdrowiskowych. Jednak rozwiązania, które zaproponował Minister Zdrowia i Klub Poselski PiS znacznie odbiegały od oczekiwań środowisk samorządowych. Dlatego Zarząd SGU RP przedstawił własny projekt ustawy. O powstaniu projektu nowej ustawy zdecydowało wiele posiedzeń Komisji Sejmowych, przeprowadzone konferencje prasowe i spotkania środowiskowe oraz posiedzenie Zespołu Międzyresortowego, poświęcone problematyce uzdrowiskowej. Chcąc właściwie uregulować kwestie związane z funkcjonowaniem uzdrowisk i gmin uzdrowiskowych Zarząd wielokrotnie kierował swoje opinie do Ministerstwa Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej oraz Międzyparlamentarnego Zespołu ds. Uzdrowisk. W toku prac ujawniały się rozbieżne interesy

gmin, niektórych środowisk uzdrowiskowych oraz ministerstw zdrowia i finansów. Mimo słusznego sprzeciwu Stowarzyszenia, 8 stycznia 2004 r. Sejm przyjął ustawę "o uzdrowiskach, obszarach ochrony uzdrowiskowej, lecznictwie uzdrowiskowym i gminach uzdrowiskowych". Dzięki staraniom SGU RP nowa ustawa została odrzucona, a pracę nad kolejną należało rozpocząć od początku. W kwietniu 2004 r. Zarząd przedstawił zmodyfikowany projekt ustawy, ale i ten spotkał się z negatywnym przyjęciem ministrów zdrowia i finansów. Z inicjatywy Międzyresortowego Zespołu ds. Uzdrowisk, własny projekt ustawy opracował Departament Turystyki Ministerstwa Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej. Konsultowały go SGU RP i Izba Gospodarcza "Uzdrowiska Polskie". Projekt ten, mimo ułomności, stał się podstawą do dalszych prac parlamentarnych. Batalia o właściwy kształt ustawy wciąż się toczyła, w międzyczasie podjęto próbę uchwalenia ustawy "o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych", w myśl której gmina np. miała pokrywać koszty leczenia uzdrowiskowego swoich obywateli wyjeżdżających do uzdrowisk. Oczywisty protest SGU RP udaremnił wejście ustawy w życie.

Zarząd na bieżąco informował wóldarzy gmin uzdrowiskowych o losach ustawy, nawoływał do tworzenia lobby na terenie całej Polski, aby zgłaszali swoje uwagi do zapisów. Jan Golba zaznaczył, że Zarząd wielokrotnie spotykał się z przedstawicielami Rządu, a szczególnie z ministrem Szczepańskim i wicepremierem Hausnerem. Zarząd zabiegał nie tylko o ustawę, ale również o stworzenie programu wsparcia dla uzdrowisk. Inicjatywę poparła Unia Uzdrowisk Polskich, Izba Gospodarcza "Uzdrowiska Polskie" oraz Polska Organizacja Turystyczna. Wreszcie w Sejmie pojawił się nowy projekt ustawy autorstwa Klubu Prawa Pracy. Nie był to projekt doskonały, ale biorąc pod uwagę proces legislacyjny w końcowym etapie zbliżył się do wytycznych Zarządu. Niestety, tuż po uchwaleniu ustawy przez Sejm, w czasie prac w Senacie, kiedy Zarząd SGU RP został pozbawiony



Uczestnicy i delegaci gmin uzdrowiskowych podczas walnego zebrania SGU RP

wpływu na ostateczny kształt ustawy (poprawki mógł zgłosić tylko rząd), wprowadzono zmiany, które do dziś są powodem frustracji. Niemniej ustawa z 5 lipca 2005 r. "o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych" wpisuje się na listę sukcesów Stowarzyszenia.

W kolejnym punkcie wystąpienia Pan Prezes omówił problem **umocnienia pozycji Stowarzyszenia — jako organizacji reprezentującej i wspierającej gminy uzdrowiskowe na forum krajowym i międzynarodowym**. Do realizacji tego zadania Stowarzyszenie przystąpiło już w maju 2002 roku w Krynicy-Zdroju podczas XI Kongresu Uzdrowisk Polskich. Na zaproszenie Zarządu SGU RP przybyli reprezentanci kluczowych resortów: Minister Gospodarki Polityki Społecznej — Jerzy Hausner, V-ce Minister Gospodarki Małgorzata Okońska - Zaremba oraz V-ce minister Zdrowia Ewa Kralkowska, V-ce Minister Skarbu Małgorzata Ostrowska. Spotkanie zaowocowało decyzją o podjęciu działań na rzecz aktywności gospodarczej uzdrowisk polskich. SGU RP stało się również organizacją znaną na płaszczyźnie międzynarodowej m. in. poprzez przynależność do Europejskiego Związku Uzdrowisk. Przedstawiciele Związku gościli w Krynicy-Zdroju latem 2003 r., celem wizyty było zdiagnozowanie (na przykładzie Krynicy-Zdroju) polskiej oferty turystycznej i zdrowi-

skowej. Spotkanie zakończyło się złożeniem publicznej deklaracji wsparcia strony polskiej na drodze ubiegania się o uzyskanie środków unijnych. W maju 2004 r. w Trencińskich Teplicach odbył się IX Kongres Europejskiego Związku Uzdrowisk, w którym wzięty udział władze SGU RP. Podczas spotkania Zarząd zawiesił przynależność do EZU do momentu powołania centralnej organizacji jednoczącej SGU RP, Izbę Gospodarczą "Uzdrowiska Polskie" i Unię Uzdrowisk Polskich, w celu rozłożenia kosztów członkowskich. W sierpniu 2006 r. w Warszawie podczas spotkania środowisk uzdrowiskowych i władz POT-u Zarząd SGU RP złożył propozycję wejścia w struktury EZU z udziałem rządowej organizacji POT. Propozycja ta została przyjęta pozytywnie, ale ze względu na nieustanne zmiany wokół POT, nie doszło do jej finalizacji. Podsumowując: Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych jest najprężniej działającą organizacją uzdrowiskową w kraju i za granicą, o pozycji lidera świadczy chociażby współorganizacja największego forum uzdrowiskowego jakim jest rokrocznie odbywający się Kongres Uzdrowisk Polskich, udział w licznych konferencjach prasowych i debatach telewizyjnych, radiowych, wreszcie próba powołania silnej organizacji reprezentującej wszystkie środowiska uzdrowiskowe w postaci Związku Uzdrowisk Polskich.

Zarząd Stowarzyszenia nie ustaje



w **działaniach reklamowych, promocyjnych i marketingowych na rzecz polskich uzdrowisk** — kontynuuje Pan Jan Golba. Nad rozwojem turystyki, zagospodarowaniem turystycznym w kraju oraz nad właściwą promocją czuwa Rada POT (od 2002 r. do 2006 Jan Golba sprawował w niej funkcję wiceprzewodniczącego) oraz działająca przy Ministerstwie Gospodarki — Rada Turystyki POT. Polska Organizacja Turystyczna we współpracy ze Stowarzyszeniem Gmin Uzdrowiskowych oraz Izbą Gospodarczą "Uzdrowiska Polskie" i Unią Uzdrowisk Polskich podjęła szerokie działania reklamowo-promocyjne polskich uzdrowisk i turystyki uzdrowiskowej w kraju i za granicą. Oto one:

- dwukrotne (w 2003 i 2006 r.) wyróżnienie za sukcesy w kreowaniu pozytywnego wizerunku polskich uzdrowisk na wschodzie Europy. Rozpoczęta w 2001 r. (poprzez udział w targach) promocja polskich uzdrowisk m. in. w Kijowie i Mińsku daje rezultaty w postaci wzrastającej z roku na rok sprzedaży usług turystycznych i uzdrowiskowych,

- organizacja imprezy promocyjnej 'Polska w Arkadach' (lipiec 2004 r.) we współpracy z ośrodkiem zagranicznym POT w Niemczech i wydziałem Ekonomiczno Handlowym Ambasady RP, na której zaprezentowano walory polskich uzdrowisk,

- 2005 r., podpisanie porozumienia z organizatorem Targów Stuttgarckich i współpraca z holenderskim biurem pośrednictwa w leczeniu uzdrowiskowym (Polonia Vita),

- wydanie w dwóch wersjach językowych folderu promującego wszystkie gminy członkowskie oraz albumu fotograficznego Uzdrowiska Polskie (z wydawnictwem "Mirex"),

- cykliczne wydawanie Biuletynu Informacyjnego "Jedziemy do wód w... ", w którym na bieżąco informujemy władarzy gmin uzdrowiskowych i środowiska branżowe o ważnych wydarzeniach w polskich uzdrowiskach,

- nawiązanie współpracy z wydawnictwem dwumiesięcznika "Poradnik Kuracjusza",

- wszystkie wydawnictwa i opracowania naukowe opublikowane przez SGU RP są dostępne na stronie internetowej w formie PDF (www.sgurp.pl). Prace nad nową stroną internetową SGU RP zakończyły się w styczniu 2007 r. Informacje o gminach uzdrowiskowych i usługach leczniczych dostępne są w dwóch wariantach językowych. Cennym uzupełnieniem naszej strony jest internetowa Biblioteka Zdrojowa — zawierająca wykaz wszystkich opracowań, publikacji i czasopism znajdujących się w posiadaniu SGU RP,

- od grudnia 2006 r. znajdujemy się na europejskiej platformie interneto-

wej, prowadzonej przez Europejski Związek Uzdrawisk (www.european-spas-health-resorts.com/country/poland/).

Zarząd podjął również **działania mające ułatwić gminom pozyskiwanie środków pomocowych na realizację infrastruktury turystyczno-uzdrawiskowej**. W tym celu Zarząd SGU RP wielokrotnie zwracał się do rządu w sprawie przyznania środków z programów UE na turystykę uzdrawiskową. Zasadniczą rolę odegrał tutaj Międzyresortowy Zespół ds. Uzdrawisk. Natomiast za sprawą Ministerstwa Gospodarki uruchomione zostały tzw. poddziałania, które umożliwiły pozyskiwanie środków na turystykę uzdrawiskową. Dzięki funduszom strukturalnym UE w latach 2004 – 2006 udało się zrealizować takie projekty jak:

1) Rozwój turystyki i kultury:

- rewaloryzacja zabytkowego Parku Zdrojowego w Kudowie Zdroju,
- budowa Centrum Rekreacyjnego w Kołobrzegu,
- modernizacja i rozbudowa gminnego ośrodka kultury oraz parku zdrojowego w Busku Zdroju,
- budowa wielofunkcyjnej hali sportowo-widowiskowej na granicy miast Gdańska i Sopotu,

2) Obszary podlegające restrukturyzacji:

- rewitalizacja parku zdrojowego w Nałęczowie,

3) Mikroprzedsiębiorstwa:

- budowa nowoczesnego SPA – kliniki zdrowia i urody w Nałęczowie,

4) Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez doradztwo:

- Malinowy Zdrój Sp. z o. o.,
- Stacja Narciarska Wierchomla,

5) Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje:

- "Sandra" J. Zalewski i Spółka, Sp. j. Stworzenie zaplecza do wykonywania zabiegów odnowy biologicznej w Ośrodku Wczasowo-Sanatoryjnym "Sandra SPA" w Pogorzeliczy,
- Nałęczów Zdrój Sp. z o. o.,

6) Doskonalenie umiejętności i kwalifikacji kadr:

- rozwój przemysłu hotelarsko-tur-

- ystycznego poprzez szkolenie kadr w wykorzystywaniu nowoczesnych technologii (PART S. A.),
- rozwój nowoczesnych kadr branży turystycznej Polski południowo-wschodniej (Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii w Suchej Beskidzkiej),
- nowe możliwości rozwoju potencjału kadr turystycznych i uzdrawiskowych (Instytut Turystyki w Krakowie Sp. z o. o.),
- szkolenie kadry hotelu w zakresie języka angielskiego (Lingua Nauczanie Języków Obcych, Mariusz Jaskulski),
- Studia podyplomowe na rzecz rozwoju kadr nowoczesnej gospodarki (Nowoczesne systemy zarządzania marką, produktem i informacją w turystyce) – Wyższa Szkoła Ekonomiczna.

W okresie sprawozdawczym Zarząd SGU RP pozyskiwał środki pozastatutowe na opracowania naukowe, publikacje i wydawnictwa. Oto wybrane pozycje:

Kierunki aktywizacji gospodarczej uzdrawisk polskich; Analiza wybranych zagadnień związanych z turystyką uzdrawiskową; Tradycja i nowoczesność - dwa oblicza lecznictwa uzdrawiskowego; Program budowy krajowego produktu markowego - turystyka uzdrawiskowa; Czynniki wpływające na jakość i konkurencyjność usług turystycznych w uzdrawiskach.

SGU RP od wielu lat stoi na straży interesów gmin uzdrawiskowych i skutecznie przeciwstawia się próbom spychania problematyki gmin uzdrawiskowych na margines, tworzeniu sztucznych barier w rozwoju, wprowadzaniu zapisów, które krepują działalność gospodarczą na terenie wielu gmin.

Podsumowując należy stwierdzić, że Zarząd SGU RP w okresie mijającej kadencji w pełni zrealizował uchwałę programową przyjętą podczas Walnego Zebrania członków w Ciechocinku, a nawet wyszedł daleko poza jej zakres. Mamy nadzieję, że nasza wspólna czteroletnia praca na rzecz środowisk uzdrawiskowych zostanie uznana i właściwie oceniona – zakończył prezes Zarządu Jan Golba.

UDZIELENIE ABSOLUTORIUM I WYBORY WŁADZ SGU RP

Niezwykle pracowita kadencja m. in. z punktu uregulowania prawnego statusu gmin uzdrowiskowych, pozyskiwania dodatkowych środków zewnętrznych, prowadzenia promocji krajowej i zagranicznej została pozytywnie oceniona przez delegatów gmin uzdrowiskowych.

Członkowie Zebrania przyjęli sprawozdanie i udzielili absolutorium Zarządowi oraz Komisji Rewizyjnej.

Następnie wybrano nowe władze SGU RP na lata 2007-2010. Prezesem Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych RP kolejny raz został Jan Golba uzyskując 23 głosy na 29 uprawnionych do głosowania. Ostatecznie Zarząd SGU RP ukonstytuował się w następującym składzie:

Jan Golba (z-ca burmistrza Szczawnicy) – Prezes Zarządu uzyskując 23 głosy

Wojciech Fułek (wiceprezydent Sopotu) – Wiceprezes (18 głosów) -

Marek Obrębalski (prezydent Jeleniej Góry) – wiceprezes (16 głosów)

Marek Skowroński (burmistrz Konstancina-Jeziornej) -Członek (15 głosów)

Janusz Gromek (prezydent Kołobrzegu) -Członek (14 głosów).

W SKŁAD KOMISJI REWIZYJNEJ WESZLI:

Grzegorz Lasak (z-ca burmistrza Buska-Zdroju) – Przewodniczący Komisji (27 głosów)

Mirosława Boduch (sekretarz powiatu kłodzkiego) -Sekretarz (27 głosów)

Barbara Nowak (burmistrz Połczyna Zdroju) -Członek (28 głosów)

Ireneusz Stachowiak (z-ca Prezydenta Inowrocławia) – Członek (27 głosów)

Ryszard Urban (wójt Horyńca-Zdroju) – Członek (26 głosów)

CZŁONKOWIE HONOROWI

W uznaniu zasług dla środowiska samorządowego gmin uzdrowiskowych, na wniosek Zarządu SGU RP, Walne Zebranie przyjęło w poczet członków honorowych Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych RP – Panią Mirosławę Boduch.

Argumentów przemawiających za

przyjęciem Pani Mirosławy Boduch było sporo min. permanentna praca na rzecz gminy uzdrowiskowej Łądek-Zdrój (sekretarz gminy od roku 1999) i całej społeczności gmin uzdrowiskowych. W latach 1999-2003 będąc przedstawicielem Gminy Łądek Zdrój aktywnie uczestniczyła w pracach SGU RP m. in. w zakresie rozwiązań systemowych w rodzących się kolejno projektach ustawy "uzdrowiskowej". Nieprzerwanie od 1999 roku wchodzi w skład Komisji Rewizyjnej SGU RP monitorując działania i gospodarkę finansową Stowarzyszenia. Pełniąc obecnie funkcję sekretarza powiatu kłodzkiego Pani Mirosława Boduch wspiera w każdym względzie prowadzoną przez Zarząd SGU RP politykę działania nakierowaną na rozwój polskich uzdrowisk i gmin uzdrowiskowych.

Do tej pory tytuł honorowego członka uzyskały następujące osoby: **śp. Józef Hlebowicz** (założyciel i długoletni prezes SGU RP), **Piotr Iwański** (członkostwo przyznane 18.11.1994 r.) **Stanisław Wziątek, Jan Golba** (członkostwo przyznane 21-22.02.2003 r.).

POLEMIKA NA TEMAT USTAWY „UZDROWISKOWEJ”

Dwudniowy zjazd przedstawicieli gmin uzdrowiskowych nie mógł zakończyć się bez podjęcia kluczowego zagadnienia jakim jest obowiązująca ustawa o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych z dnia 28.07.2005 r. Nie jest tajemnicą, że środowiska gmin uzdrowiskowych od kilka miesięcy dyskutują na temat wprowadzenia zmian w najbardziej problematycznej w historii ustawodawstwa ustawie. Zmiany są konieczne ze względu na rozbieżności interpretacyjne, które wprawiają w zakłopotanie zarówno urzędników samorządów terytorialnych jak również samych przedstawicieli Ministerstwa Zdrowia, którzy usiłują zawęzić interpretację obowiązującej ustawy. Zarząd Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych już jesienią 2006 r. przystąpił do prac nad zmianą ustawy uzdrowiskowej. Biuro SGU RP przygotowało zbiorczy wykaz propozycji zmian zapisów obowiązującej ustawy, przedłożony

przez władarzy gmin uzdrowiskowych. W dniu 17 stycznia 2007 r. centralny projekt zmian ustawy po weryfikacji i konsultacjach prawnych, przygotowany przez Prezesa Zarządu został przesłany listami poleconymi do wszystkich członków Zarządu SGU RP i do burmistrzów gmin członkowskich celem akceptacji.

Dyskutowane zmiany w ustawie dotyczą przede wszystkim:

- a) granic obszaru, któremu został nadany status uzdrowiska albo status obszaru ochrony uzdrowiskowej,
- b) skreślenia obowiązku posiadania przez uzdrowisko leczniczego klimatu,
- c) art. 38 ust. 1 pkt 1 w sprawie skreślenia słów "terenów zielonych" a zastąpienie ich słowami "terenów biologicznie czynnych",
- d) art. 38 ust1 pkt1 ppkt "i" w sprawie lokalizacji jedno i wielopoziomowych parkingów,
- e) art. 38 ust. 1 pkt 1 (skreślenie pkt "l") w sprawie lokalizacji obiektów budowlanych mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- f) art. 38 pkt 2 ppkt "d" w sprawie wyrębu drzew leśnych i parkowych,
- g) art. 38 ust. 2 w sprawie sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego itp.

Zgodnie z wolą władarzy gmin uzdrowiskowych wprowadzenie zmian do obowiązującej ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych stało się kluczowym zadaniem nowego Zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych.

SPRAWOZDANIA Z WYSTĄPIEŃ UCZESTNIKÓW I ZAPROSZONYCH GOŚCI

Olga Piekarczyńska – główny specjalista w Zespole Strategii Współpracy Regionalnej w MG przedłożyła informację na temat **"Turystyki w świetle strategii rozwoju i NSS na lata 2007-2013. Możliwości pozyskania funduszy unijnych na realizację zadań uzdrowiskowych"**.

Poinformowała zebranych, że dobiegają końca prace nad Strategią Rozwoju Turystyki na lata 2007-2013 i w najbliższych dwóch miesiącach ostateczny

kształt opracowania zostanie przedłożony Radzie Ministrów.

Celem nadrzędnym tworzonego dokumentu jest stworzenie warunków prawnych, instytucjonalnych, kadrowych z uwzględnieniem trzech celów wiodących: wzrost znaczenia ekonomicznego, jakości środowiska, życia mieszkańców i integracja na rzecz turystyki i jej otoczenia. Staraniem Ministerstwa Gospodarki w ramach programów i działań uruchomione zostały tzw. poddziałania, w których zapisano możliwość pozyskania środków na turystykę uzdrowiskową. W rezultacie niektóre Urzędy Marszałkowskie poszły jeszcze dalej zapisując w swoim Programie Regionalnym i Regionalnych Programach Operacyjnych "Rozwój Infrastruktury Uzdrowiskowej" np. w województwie małopolskim w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego oś priorytetowa 3 – Turystyka i Przemysł Kulturowy, w ramach Działania 3.1 – Rozwój Infrastruktury Turystycznej zapisano – infrastrukturę uzdrowiskową.

Podobnie w województwie dolnośląskim w ramach Priorytetu 8 zapisano – Produkt "Turystyka Uzdrowiskowa" obejmujący projekty dotyczące m. in.

- odbudowy renowacji architektury zdrojowej,
- rewitalizacji parków zdrojowych,
- odbudowy, budowy i rozbudowy oraz wyposażenie pijalni wód,
- promowanie dolnośląskiego produktu uzdrowiskowego w kraju i zagranicą.

W ramach Programu – Współpraca Transgraniczna Republika Czeska - Rzeczpospolita Polska ujęto priorytet 2: "Poprawa warunków rozwoju przedsiębiorczości i turystyki -Działanie 2.2 "Wspieranie Rozwoju Turystyki" a w tym rozwój szlaków i ścieżek rowerowych, ścieżek jeździeckich, szlaków turystycznych i narciarskich

Najważniejszym działaniem dla MG jest Program Operacyjny (5): "Innowacyjna Gospodarka" – inwestycja w produkty o znaczeniu ponadregionalnym (działanie 6.4) oraz działanie 6.3 – promocja turystycznych walorów Polski. W ramach tego programu na dofinansowanie mogą liczyć projekty o charak-

terze turystyczno-rekreacyjnym na terenie uzdrowisk.

Jednym z obszarów priorytetowych Strategii Rozwoju Turystyki jest działanie I. 5.1 "Wpieranie rozwoju turystyki uzdrowiskowej, medycznej, rehabilitacyjnej oraz turystyki typu wellness". Wybór turystyki uzdrowiskowej jest podyktowany uzyskaniem efektów takich jak: rewitalizacja miejscowości uzdrowskowych, kreowanie nowych ośrodków w oparciu o bogate zasoby środowiskowe, wprowadzanie innowacji technologicznych, tworzenie nowych miejsc pracy dla kadry medycznej itp. Olga Piekarczyńska zaznaczyła, że rozwojowi turystyki uzdrowiskowej sprzyjają zmiany demograficzne (starzenie się społeczeństwa), położenie geograficzne Polski a także moda na zdrowy styl życia zwiększająca zainteresowanie usługami uzdrowisk. Biorąc pod uwagę rozwój turystyki uzdrowiskowej, która jest priorytetowym produktem turystycznym Ministerstwo Gospodarki (choć Ministerstwem wiodącym jest Ministerstwo Rozwoju Regionalnego) podejmuje działania i stara się współpracować z innymi ministerstwami, aktywnie uczestnicząc w spotkaniach sejmowych m.n. Sejmowej Komisji Gospodarki i podejmując problematykę uzdrowiskową.

Zaproszony przez Zarząd SGU RP dr Tadeusz Burzyński pełniący funkcję Dyrektora Instytutu Turystyki w Krakowie zaprezentował program pn. **"Współpraca transgraniczna Polski i Niemiec w zakresie rozwoju uzdrowisk"**.

W latach 2003-2006 Instytut Turystyki wspólnie ze Stowarzyszeniem Gmin Uzdrowiskowych oraz przy udziale wszystkich gmin uzdrowiskowych zrealizował wiele znaczących dla środowisk uzdrowiskowych opracowań naukowych, które w znacznym stopniu zostały dofinansowane przez Departament Turystyki w Ministerstwie Gospodarki. Przygotowując jedno z nielicznych opracowań w Europie pn. "Czynniki wpływające na jakość i konkurencyjność usług turystycznych w uzdrowiskach" Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP oraz Instytut Turystyki w Krakowie zyskało popularność

i zainteresowanie ze strony zagranicznych placówek naukowych.

Przygotowanie przez Instytut Turystyki (na zlecenie MG) kolejnego znaczącego opracowania naukowego w postaci łańcucha wartości hotelarstwa w Polsce i zaprezentowanie badań podczas międzynarodowego forum zakończyło się wyróżnieniem, kolejnym sukcesem i rozgłosem w świecie. Powyższe działania spowodowały, że Instytut Niemiecki w Berlinie zaproponował podjęcie kolejnego opracowania -Programu Współpracy Transgranicznej Polski i Niemiec w zakresie rozwoju uzdrowisk, którego partnerem wiodącym (ze strony Instytutu Turystyki w Krakowie) zostanie Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP. Zakres przestrzenny projektu po stronie polskiej obejmował będzie województwa zachodniopomorskie, lubuskie i dolnośląskie a ze strony niemieckiej 3 przylegające regiony. Celem opracowania jest przede wszystkim osiągnięcie długotrwałego rozwoju infrastruktury, know-how i ludzkich zasobów w uzdrowiskach i centrach zdrowotnych na obszarze granicy polsko-niemieckiej, wymiana doświadczeń i wiedzy w zakresie sektora zdrowia i turystyki z nakreśleniem wspólnego programu rozwoju uzdrowisk w obu krajach. Jest to jednak wstępny zarys programowy, który zostanie uzupełniony w oparciu o uwagi przedłożone przez środowiska uczestniczące w programie i partnerów wspierających.

Dr Burzyński zaznaczył, że podjęcie się realizacji takiego programu budzi pewne obawy środowisk, które zastanawiają się czy możliwe jest nawiązanie współpracy z konkurentami.

Zdaniem naukowców w dobie globalizacji rynków należy przełamać wszelkie bariery i stereotypy myślenia i podjąć próbę nawiązania konstruktywnej współpracy, w wyniku której może dojść do ożywienia ruchu transgranicznego. Dr Burzyński zachęcał wszystkich reprezentantów gmin uzdrowiskowych w Polsce do realizacji podobnych programów, szczególnie na południu Polski. Na zakończenie oznajmił, że rozpoczęcie programu współpracy transgranicznej Polski i Niemiec zostało



Wystąpienie Wojciecha Fułka-wiceprezesa Zarządu SGU RP (z-ca prezydenta Sopotu) podczas Walnego Zebrania

zaplanowane na jesień 2007r. i będzie trwać do roku 2009.

Wśród zaproszonych gości SGU RP znaleźli się również przedstawiciele TVP Łódź: Grzegorz Widziszewski -prezes firmy AEROTEAM oraz Tomasz Bakinowski.

Zwrócili się do zebranych z propozycją podjęcia wspólnych działań prowadzących do stworzenia cyklicznego programu telewizyjnego promującego polskie miejscowości uzdrowiskowe. Przedstawiciele mediów wyrazili nadzieję, na zawiązanie współpracy i stworzenie przy udziale wszystkich gmin uzdrowiskowych i spółek uzdrowiskowych programu tematycznego popularyzującego polskie uzdrowiska. Włodarze gmin uzdrowiskowych zaznaczyli, że propozycja jest bardzo interesująca ale rozpoczęcie poważniejszych rozmów w tym zakresie będzie wymagało przedłożenia dodatkowych informacji m.n. kosztorysu wykonania całego projektu, zaangażowania środków własnych, realizacji przedsięwzięcia (zespołu roboczego), zasięgu emisji, częstotliwości emisji itp.

W drugim dniu obrad Przewodniczący Zebrania poprosił Wojciecha Fułka-wiceprezydenta Sopotu o przekazanie informacji na temat **"Praktycznego za-**

stosowania uzdrowiskowego łańcucha wartości w Sopocie". Wiceprezes Sopotu zwrócił uwagę na unikatowość i niezwykłość Sopotu jako miejscowości uzdrowiskowej. Odmienność Sopotu z jednej strony dot. charakteru i specyfiki miejscowości uzdrowiskowej (jedynie w Polsce sanatorium gminne, najmłodsze uzdrowisko ale posiadające 200 lat tradycji uzdrowiskowej), a z drugiej strony wynika z wdrażania w życie innowacyjnych i pionierskich rozwiązań takich jak: pierwsza strategia rozwoju w województwie pomorskim, pierwszy monitoring w Polsce, posiadanie certyfikatu europejskich plaż (flaga), rozbudowa Domu Zdrojowego - jako przykład przedsięwzięć publiczno-prywatnych itp. Wieloletnie i konsekwentne działania władz samorządowych sprawiły, że Sopot jest jedną z najprężniej rozwijających się miejscowości uzdrowiskowych w Polsce. Punktem zwrotnym w działalności samorządowej było podjęcie na przełomie 1994 roku prac nad strategią rozwoju, która po wieloletnim udoskonaleniu i zaangażowaniu wielu podmiotów i instytucji a także osób fizycznych i prawnych stała się podstawą do opracowania dojrzałej koncepcji marketingowej. W wyniku wspólnie prowadzonych działań powstała grupa



Wystąpienie Olgi Piekarzewskiej - specjalisty w Zespole Strategii Współpracy Regionalnej w MG podczas Walnego Zebrania

produktów turystycznych pod marką "Sopot Sport & Spa", która skierowana jest do osób poszukujących całorocznej oferty zdrowego i aktywnego wypoczynku.

W ramach stworzonej marki powstały cztery pakiety: Sopot Uzdrowisko, Sopot Sport i Rekreacja, Sopot Uroda, Sopot Rodzinny. W ramach wybranego produktu istnieje możliwość zarezerwowania turnusu sanatoryjnego w konkretnym terminie pod warunkiem, że będzie wolne miejsce w obiektach, sanatoriach czy prywatnych kwaterach. Celem tworzonej kampanii reklamowej było przede wszystkim zbadanie preferencji środowiska uzdrowiskowego i turystycznego oraz potencjalnych klientów.

Wojciech Fułek podkreślił jednak, że realizacja tak gigantycznego przedsięwzięcia nie obeszła się bez wielu pro-

blemów. Najtrudniejszym było przełamanie barier stereotypowego myślenia hotelarzy, ludzi działających w branży, którzy opowiadali się za wprowadzeniem tego typu działań tylko w okresach słabszego natężenia turystycznego (poza okresem letnim).

Jednym z czynników wydłużających sezon turystyczny są organizowane rokrocznie festiwale i wystąpienia teatralne. Aby zintegrować działania promocyjne władze Sopotu stopniowo docierały do wszystkich jednostek związanych z obsługą ruchu turystycznego i uzdrowiskowego oferując pomoc finansową i organizacyjną na zasadach partnerskich (np. współdział w targach). Wdrożenie całej strategii wymagało nie tylko zaangażowania finansowego ale również czasu i pewnej konsekwencji działania. Aby program przyniósł oczekiwane rezultaty produk-

ty muszą być dostępne przez cały rok. Zrozumienie jednak mechanizmu działania tworzonej strategii było niezwykle trudne dla ludzi działających w branży, którzy traktowali siebie na zasadzie wzajemnej konkurencji.

Zdaniem Wojciecha Fułka wszystkie gminy uzdrowskie powinny wypracować strategię działań marketingowych, tworząc własne hasła reklamowe i indywidualne pakiety tożsame z oferowanymi usługami i specyfiką danej miejscowości uzdrowskiej. Jest to konieczne i nieodzowne w dobie walki o coraz zamożniejszego klienta.

Mocnymi atutami uzdrowiska, wzbogacającymi produkt uzdrowski są:

- najdłuższe w Europie drewniane molo długości 511,5 m oraz 4,5 km piaszczystych plaż,
- sopockie szlaki spacerowe i ścieżki rowerowe,

- doskonałe warunki do wypoczynku i rekreacji na wodzie:

a) Sopocki Klub Żeglarski- najlepszy w Europie i znany w świecie, prym wiedzy w szkoleniach młodzieży w windsurfingu,

b) Szkoła Katamaranów Navigo,

c) Sopocki Ośrodek Morski.

- w obiektach sportowych:

- Sopocki Klub Lekkoatletyczny,
- Hipodrom,
- Korty tenisowe,
- Fitness kluby i siłownie,
- Hale sportowe i baseny.

- w terenie:

- wyciąg narciarski (zjazd z widokiem na morze jedyne w Polsce),
- lodowisko na molo,
- mini-golf (6-dołkowe) .

Cennym uzupełnieniem oferty uzdrowskiej jest bogata i całoroczna **oferta kulturalna Sopotu.**

- spektakle teatralne,
- koncerty Polskiej Filharmonii Kameralnej w Operze Leśnej, której gospodarzem jest UM w Sopocie,
- Bałtycka Agencja Artystyczna, której inicjatorem był Prezydent Sopotu,
- liczne imprezy kulturalno-rozrywkowe,
- wystawy i wernisaże w sopockich

galeriach, w tym największej w Polsce Północnej Państwowej Galerii Sztuki, prezentującej okresowe wystawy najciekawszych kolekcji świata,

- muzeum Sopotu,
- Skansen Archeologiczny "Grodzisko w Sopocie",
- puby i kawiarnie w centrum Sopotu lub przy stałej plaży itp.

Zdecydowanie myśl o potencjalnym kliencie stała się motorem napędowym działań podejmowanych przez władze Sopotu. Na dzień dzisiejszy Sopot ma 40 tys. mieszkańców. Tegoroczny rekordowy budżet gminy wynosi 280 mln zł. Od wielu miesięcy władze miasta Sopotu szczycą się z rozpoczęciem sztanदारowej inwestycji, którą jest budowa kompleksu obejmująca: centrum handlowo-usługowe, Dom Zdrojowy ze SPA i centrum kongresowo-konferencyjne o powierzchni 16 tys. mkw. oraz luksusowy hotel z całą infrastrukturą dodatkową: wielopoziomowymi, podziemnymi parkingami, budynkiem biurowym, podziemnym tunelem dla ruchu samochodowego. Koszt inwestycji opiewa na kwotę 90 mln euro – bez partycypacji finansowej uzdrowiska, które bez problemu pozyskało inwestora.

Kluczem do wielu sopockich sukcesów jest niezmienna od lat dziewięćdziesiątych i do dzisiaj praktykowana zasada **"Kto się nie rozwija, ten się cofa"**.

-musimy myśleć strategicznie, starać się, aby nasze miasta i nasze uzdrowiska przyciągały jak najwięcej osób, abyśmy mogli pozostawić coś po sobie następnym pokoleniom- podkreślał Wojciech Fułek w swoim wystąpieniu.

Katarzyna Rymarczyk-Wajda

Na prośbę czytelników zamieszczamy w całości referat dr Diany Dryglas pt. "Uzdrowski Łańcuch Wartości", zaprezentowany podczas Walnego Zebrania Członków SGU RP w dniu 26 lutego 2007 r. w Ustroniu.

Uzdrowiskowy ŁAŃCUCH wartości

W dobie rosnącej konkurencji i stale zmieniających się potrzeb i oczekiwań konsumentów szansą dla rozwoju uzdrowisk w Polsce jest implementacja Uzdrowiskowego Łańcucha Wartości, pozostającego jeszcze w sferze teorii.

■ Co się kryje pod pojęciem Uzdrowiskowy Łańcuch Wartości? Chodzi o łańcuch wartości odnoszący się do zintegrowanego produktu turystycznego uzdrowisk w Polsce, na który złożą się poszczególne uzdrowiska statutowe (uzdrowiskowe produkty turystyczne) wraz z występującymi na ich terenie produktami uzdrowiskowymi i turystycznymi.

Teorię łańcucha wartości można zastosować do opisu procesu tworzenia produktu na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Pierwsza perspektywa dotyczy procesów zachodzących wewnątrz przedsiębiorstwa i opisuje łańcuch wartości jako sumę wszystkich specyficznych działań, technologii, zasobów oraz kompetencji (umiejętności) firmy istotnych z punktu widzenia tworzenia produktu i relacji firma-klient (wewnętrzny łańcuch wartości). Druga perspektywa opisuje procesy, relacje oraz szeroką sieć powiązań pomiędzy firmami, zachodzące w otoczeniu, mających swój udział w tworzeniu produktu lub wpływ na jego kształt ostateczny (zewnątrzny łańcuch wartości).

Opisywana sieć relacji i powiązań, przyjmuje raczej formę połączonych łańcuchów zarówno o orientacji horyzontalnej (współpraca przedsiębiorstw uzdrowiskowych), jak i wertykalnej

(działania i relacje pomiędzy różnymi podmiotami spoza branży). Za przykład można podać związki partnerskie miejscowości uzdrowiskowych czy przedsiębiorstw uzdrowiskowych z różnorodnymi przedsiębiorstwami takimi jak: linie lotnicze, biura podróży, wynajem samochodów, dystrybutorzy kart kredytowych, restauracje, centra handlowe itp. W ramach owych orientacji podstawową rolę odgrywają firmy tworzące produkt, pośrednicy oraz konsument.

Poniższy schemat pokazuje uproszczony model łańcucha wartości w branży uzdrowiskowej oraz relacje zachodzące w ramach jego struktury.

Uzdrowiskowy produkt turystyczny składa się z dwóch części, a mianowicie rdzenia produktu (noclegi, wyżywienie, rekreacja, wellness i spa) oraz jego otoczenia, które stanowią usługi uzupełniające takie jak ubezpieczenia, przewodnicy, wymiana walut, obsługa finansowa itp.

Pośrednicy, to przede wszystkim, podmioty publiczne: administracja państwowa, samorząd terytorialny, podmioty gospodarcze: touroperatorzy, biura i agencje turystyczne, jak również organizacje non-profit, wspierające swoją wiedzą i doświadczeniem działalność firm, oraz społeczność lokalna.

Przedstawiony model umiejscawia klientów (turystów, kuracjuszy) jako ostatnie ogniwo łańcucha wartości.

Generalnie rzecz ujmując zewnętrzny łańcuch wartości oparty na integracji pionowej i poziomej wzmacnia efekt synergii wewnętrznego łańcucha wartości działającego w obrębie firmy i prowadzi do łańcucha wartości opartego na wiedzy. Wewnętrzny łańcuch wartości składa się z elementów funkcjonujących w obrębie przedsiębiorstwa uzdrowiskowego czy innego podmiotu uzdrowiskowego poczynając od produktu, przez produkcję opartą na technologii i kadrze poprzez marketing do sprzedaży produktu. W rezultacie współpracy, komponenty wcześniej wymienione stają się elementami opartymi na wiedzy.

Współcześnie sektor uzdrowiskowy, chcąc być konkurencyjny na rynkach międzynarodowym i krajowym, wymaga stworzenia łańcucha wartości opartego na wiedzy.

Decydujące znaczenie w rozwoju jakości usług ma wiedza. Dziś cennym kapitałem jest jak najpełniejsza wiedza o klientach, konkurencji, rynku. To właśnie owa wiedza ułatwia podmiotom kształtującym i świadczącym usługi turystyczno-uzdrowiskowe podejmowanie trafnych decyzji.

Kształtowanie owego łańcucha może dotyczyć zarówno określonego przedsiębiorstwa uzdrowiskowego, jak i miejscowości uzdrowiskowej.

Budowanie uzdrowiskowego łańcucha wartości opartego na wiedzy, który odpowiadałaby na potrzeby i oczekiwania kuracjuszy i turystów wymaga rozbudowanego systemu informacji. Rola informacji jest nieoceniona, wpływa na decyzje wszystkich podmiotów biorących udział w tworzeniu owego produktu i świadczeniu poszczególnych usług turystycznych i uzdrowiskowych. Wydaje się bowiem, że dużo więcej można osiągnąć dzięki posiadaniu właściwej informacji we właściwym czasie, niż dysponowaniu nawet ogromnym kapitałem, przy braku odpowiednich danych.

Prawdziwe wyzwanie w kształtowaniu uzdrowiskowego łańcucha wartości stanowi system informacji



Aby sprostać konkurencji w skali globalnej, krajowej czy lokalnej, miejscowości uzdrowiskowe powinny ewoluować w kierunku podnoszenia kwalifikacji osób świadczących usługi turystyczne i uzdrowiskowe poprzez kształcenie i organizowanie szkoleń czy warsztatów, odpowiadającym na potrzeby rynku.

dostępny dzięki wykorzystaniu innowacji w technologiach informacyjnych i komunikacyjnych (Information & Communication Technology – ICT).

Zastosowanie i szersze rozpowszechnienie w miejscowościach uzdrowiskowych ICT przyczyni się do zdobywania, wzbogacania i wykorzystywania wiedzy poprzez dostęp do systemów gromadzenia i przetwarzania informacji. Wpływie to na lepszą komunikację między podmiotami kształtującymi uzdrowiskowy łańcuch wartości a odbiorcami w kraju i za granicą, jak również między samymi podmiotami partycypującymi w jego tworzeniu. Pozwoli również na nawiązywanie więzi z otoczeniem, integrację ze środowiskiem zewnętrznym (np. naukowo-badawczym), co prowadzi do sieciowej formy współpracy między wymienionymi wyżej podmiotami. „Sieciowa forma współpracy tworzy kulturę wzajemnego zaufania”.¹

Główni kreatorzy produktu turystycznego uzdrowisk i świadczący usługi: poszczególne podmioty podaży usług turystycznych i uzdrowiskowych, jak również samorządy terytorialne i społeczność lokalna muszą aktywnie uczestniczyć w tworze-

niu jakości usług.

Sposobem na zapewnienie jakości usług jest przyjęcie przez podmioty gospodarki turystycznej i uzdrowskowej oraz samorządy lokalne formalnej koncepcji kształtowania jakości, wprowadzając TQM (Total Quality Management) -Kompleksowe Zarządzanie Jakością, gdzie czynnik ludzki traktowany jest priorytetowo. TQM to koncepcja zarządzania firmą przez zaangażowanie wszystkich członków organizacji w proces poprawy jakości usługi, swojej działalności, celów organizacji, zakładająca ciągłe dążenie do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań klienta.²

Aby sprostać konkurencji w skali globalnej, krajowej czy lokalnej, miejscowości uzdrowskowie powinny ewoluować w kierunku podnoszenia kwalifikacji osób świadczących usługi turystyczne i uzdrowskowie poprzez kształcenie i organizowanie szkoleń czy warsztatów, odpowiadającym na potrzeby rynku.

Należy pamiętać, że znaczna część produktów oferowanych przez jednostki samorządu terytorialnego i podmioty gospodarki turystycznej i uzdrowskowej to usługi, w których to właśnie wyraźnie dostrzegalna jest rola relacji między usługodawcą i usługobiorcą, czyli bezpośrednia obsługa turysty. Tym większe ma to znaczenie w sytuacji, kiedy niska jakość jednej z usług bądź jednego ze składowych elementów wpływa na jakość całego produktu uzdrowskowego. Dlatego też szczególny nacisk powinien być położony na podnoszenie umiejętności związanych z obsługą klienta, jak również tych, które mają decydujące znaczenie w zdobywaniu i wykorzystaniu informacji. Poza merytoryczną wiedzą, podstawowym tematem szkoleń powinny być sposoby zachowania pracownika podczas interakcji oraz rozwój jego psychologiczno-społecznych kompetencji, czyli „zdolności takich jak: gościnność, życzliwość, samodzielność, pewność siebie, zdolność do pracy w zespole, empatia, dojrzałość, zdolność adaptacji, zdolność radzenia sobie z konfliktami zarówno wewnętrznymi, jak

i występującymi w czasie interakcji”.³

Konkurowanie jakością wymaga od gospodarczych podmiotów turystycznych i uzdrowskowych oraz samorządu lokalnego kompleksowego stosowania zasad marketingu relacji. Marketing tradycyjny ograniczał stosunki z klientami do prostej transakcji kupna-sprzedaży. Organizacje, które funkcjonują w zgodzie z regułami marketingu relacji, dążą do wykreowania unikalnych związków ze swoimi nabywcami i zaangażowania ich w proces tworzenia wartości, którą dostarczają na rynek. Marketing relacji oznacza zatem budowanie wzajemnie korzystnych, długotrwałych stosunków i więzi między stronami, co obniża koszty zawierania transakcji i oszczędza czas. W koncepcji marketingu relacji istotna jest wzajemna wymiana wartości zarówno o charakterze materialnym, jak i niematerialnym.

Należy podkreślić, że w rezultacie uzdrowskowego łańcucha wartości dostarczane są wartości klientom (customer value), które są źródłem ich zadowolenia, pozwalające uzdrowskom na osiągnięcie przewagi konkurencyjnej. Przyjęcie orientacji rynkowej oznacza tym samym funkcjonowanie firmy czy miejscowości uzdrowskowej w tzw. strefie wrażliwości na sygnały, płynące ze strony klienta zewnętrznego (turyści i kuracjusze) i wewnętrznego (pracownicy firmy, mieszkańcy



Konkurowanie jakością wymaga od gospodarczych podmiotów turystycznych i uzdrowskowych oraz samorządu lokalnego kompleksowego stosowania zasad marketingu relacji. Marketing tradycyjny ograniczał stosunki z klientami do prostej transakcji kupna-sprzedaży.

uzdrowisk), co nieuchronnie prowadzi do podnoszenia jakości usług.

W obecnie istniejących warunkach nasilającej się konkurencji, konsument jest najważniejszym aktorem na rynku usług uzdrowiskowych, decydując o dalszej egzystencji firmy i rozwoju miejscowości. Stwarza to określone wyzwania dla podmiotów gospodarczych i samorządów terytorialnych, którzy chcąc się utrzymać dłużej i zajmować czołową pozycję w rankingach uzdrowiskowych powinni oprzeć swoje działania na ciągłym dopasowywaniu świadczonych usług do stale zmieniających się potrzeb i oczekiwań konsumentów.

W najtrudniejszej sytuacji są przedsiębiorstwa, które funkcjonują na rynku jako niezależne podmioty, poza wszelkimi strukturami powiazań i współpracy w ramach sieci. Musi ono poradzić sobie z wszechogarniającą, silną konkurencją, zdając się na własne zasoby, kompetencje oraz doświadczenie. Przedsiębiorstwa takie przegrywają z konkurencją, która posiada wsparcie innych podmiotów działających w ramach sieci branżowych. Korzyści, jakie uzyskują przedsiębiorstwa uzdrowiskowe biorące udział w Krajowym (Regionalnym, Lokalnym) Łańcuchu Wartości są nie do przecenienia i stwarzają istotne możliwości rozwojowe zarówno dla samego przedsiębiorstwa jak i jego otoczenia (miejscowości uzdrowiskowej).

Korzyści mające istotne znaczenie dla podmiotów uzdrowiskowych działających w ramach sieci:

Znaczne obniżenie niektórych kosztów wchodzących w zakres kosztów stałych przedsiębiorstwa, wynikające z korzyści skali (podmioty funkcjonujące w sieci często podpisują korzystne umowy z wybranymi dostawcami niektórych usług czy produktów niezbędnych dla codziennego funkcjonowania miejscowości uzdrowiskowej czy przedsiębiorstwa uzdrowiskowego. Umowy takie stwarzają możliwość wynegocjowania atrakcyjnych warunków współpracy z dostawcą, obowiązujących dla każdego podmiotu w ramach sieci),

>> Poszerzenie rynków zbytu dzięki wspólnej polityce marketingowej, promocyjnej i udziale w różnorodnych globalnych systemach rezerwacji on-line,

>> Wzrost liczby odwiedzających uzdrowiska turystów i kuracjuszy zagranicznych oraz grup turystycznych organizowanych przez współpracujące z siecią biura podróży czy touroperatorów,

>> Dostęp do zasobów informacyjnych na temat klientów, tendencji rynkowych, którymi dysponuje centrala (dzięki temu istnieje możliwość lepszego dopasowania jakości usług do klienta oraz lepszych, bardziej trafnych strategicznych rozwiązań dla funkcjonowania firmy),

>> Dostęp do najnowszych technologii i sprawdzonych rozwiązań,

>> Dostęp do profesjonalnych szkoleń dla całego personelu, włączając także kadre kierowniczą,

>> Postęp i inicjowanie innowacyjnych zachowań w przedsiębiorstwie,

>> wsparcie dla przedsiębiorstw uzdrowiskowych zrzeszonych w ramach takiego łańcucha, które ma na celu podwyższenie konkurencyjności tych podmiotów w rywalizacji z innymi firmami branżowymi, a szczególnie z konkurencją międzynarodową.

Istnieje potrzeba tworzenia porozumień krajowych, regionalnych czy lokalnych sieci pomiędzy miejscowościami uzdrowiskowymi czy przedsiębiorstwami uzdrowiskowymi, działającymi do tej pory niejako w osamotnieniu na wzrastającym konkurencyjnym rynku. Współpraca taka może pomóc w podniesieniu konkurencyjności miejscowości uzdrowiskowych czy przedsiębiorstw uzdrowiskowych będących w sieci powiazań.

dr Diana Dryglas
Uniwersytet Jagielloński
Katedra Zarządzania w Turystyce

1 M. Bednarczyk, Organizacje publiczne. Zarządzanie konkurencyjnością, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa-Kraków 2001, s. 187-188.

2 M. Kachniewska, Zarządzanie jakością usług turystycznych, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2002, s. 105.

3 M. Kachniewska, Zarządzanie jakością..., op. cit., s.

Debata na temat procesu **PRYWATYZACJI**

W dniu 15 czerwca 2007 r. w ośrodku Misji Afrykańskich w Piwnicznej Zdroju z inicjatywy Naczelnej Rady Lekarskiej, Zespołu ds. Uzdrawisk, Komisji ds. Uzdrawisk OIL w Krakowie oraz Wojewódzkiego Konsultanta Balneologii i Medycyny Fizykalnej odbyła się debata naukowa poświęcona problematyce uzdrowskiej. Tematem wiodącym spotkania była kwestia dot. procesu prywatyzacji jednoosobowych spółek Skarbu Państwa oraz interpretacja zapisów ustawowych dot. pobierania opłaty uzdrowskiej od pacjentów szpitala uzdrowskiego.



W spotkaniu udział wzięli: V-ce starosta Nowosądecki Stanisław Kiełbasa, z-ca Burmistrza Krynicy-Zdroju Dariusz Reško, Prezes OIL w Krakowie Jerzy Friediger, kierownik wydziału Lecznictwa Uzdrawiskowego NFZ w Krakowie

— Anna Radej, ekspert NFZ ds. rehabilitacji Jerzy Lach, konsultant o/Wojewódzkiego NFZ w Krakowie Izabela Wróblewska, dyrektor NZOZ Uzdrawiska Krynica - Żegiestów Ewa Svejda-Hutnikiewicz, dyrektor ds. lecznictwa

Uzdrowiska Nałęczów Barbara Olszewska, dyrektor ds. lecznictwa Wysowa Eugeniusz Muciak, członek Rady Nadzorczej Uzdrowiska Rymanów Jan Kuźmin, Jerzy Pasadyn - przewodniczący Zespołu ds. Uzdrowisk, Tadeusz Frączek – przewodniczący Komisji ds. Uzdrowisk OIL w Krakowie oraz w imieniu prezesa Zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP - Katarzyna Rymarczyk-Wajda.

Niewątpliwie tematem budzącym najwięcej kontrowersji była kwestia prywatyzowania jednoosobowych spółek Skarbu Państwa. Wypracowana na przełomie lat 2003-2005 przez Międzyresortowy Zespół ds. Uzdrowisk koncepcja prywatyzacyjna została przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 04.01.2005 r. Zasadniczym celem opracowania koncepcji prywatyzacji zakładów lecznictwa uzdrowiskowego było utrzymanie funkcji uzdrowiskowo-leczniczych, ochrona zasobów naturalnych występujących w uzdrowiskach oraz pozyskanie środków na dokapitalizowanie spółek uzdrowiskowych, które będą wyłączone z procesu prywatyzacji w celu zabezpieczenia właściwego wykonania zadań wynikających z polityki zdrowotnej Państwa. W styczniu 2007 r. Ministerstwo Skarbu Państwa dokonało aktualizacji koncepcji prywatyzacji spółek uzdrowiskowych. W rezultacie Minister Skarbu Państwa przedłożył do konsultacji społecznych projekt dot. prywatyzacji. W ramach projektu w pierwszej grupie podmiotów wyłączonych z prywatyzacji znalazło się 14 spółek, w grupie drugiej przeznaczonych do prywatyzacji z zachowaniem przez Skarb Państwa większościowego pakietu akcji co najmniej 5 lat – 5 spółek, w grupie trzeciej spółki przeznaczone do prywatyzacji – 5 spółek.

Uczestnicy spotkania jednoznacznie stwierdzili, że narastająca konkurencja, wyższe oczekiwania klientów co do standardu i jakości świadczonych usług, spadające nakłady na lecznictwo uzdrowiskowe, brak wsparcia finansowego ze strony Państwa są sygnałami do szukania rozwiązań w zakresie uzyskania możliwości dofinansowania jednoosobowych spółek skarbu Państwa.

– *Na dzień dzisiejszy jedynym spry-*

watyzowanym uzdrowiskiem jest Nałęczów. Już od ponad 4 lat właścicielem uzdrowiska jest concern Nestle, który zainwestował w Nałęczów 41,5 mln zł, pomimo, że zgodnie z umową prywatyzacyjną miał przeznaczyć na rozwój uzdrowiska 30 mln zł. Pieniądze wniesione przez inwestora stały się zabezpieczeniem pod zawieranie pożyczek bankowych na realizację wielu inwestycji. Rozwój uzdrowiska jest spowodowany podjętymi pożyczkami, które trzeba spłacać, by spłacać zobowiązania trzeba generować dochody – podkreślała w swojej wypowiedzi dyrektor ds. lecznictwa Uzdrowiska Nałęczów Barbara Olszewska. W wyniku tych działań w Nałęczowie powstał między innymi zespół basenowy i kompleks spa, wyremontowano wszystkie obiekty, liczba miejsc noclegowych zwiększyła się o ok. 200 miejsc, a obroty uzdrowiska z roku na rok mają tendencję wzrostową.

Barbara Olszewska rozwiązała również wątpliwości przedstawicieli branży lekarskiej co do zachowania funkcji leczniczych, które mogą zostać zaniechane przez nowego inwestora lub wykorzystywane do działalności komercyjnej, nie konieczne związanej z leczeniem.

– *Na straży zachowania funkcji leczniczych stały odpowiednie zapisy w umowie prywatyzacyjnej, które nie pozwalały inwestorowi na przekształcenie kluczowej- leczniczej działalności uzdrowiska. Ponadto sam inwestor nie zmniejszył dotychczasowej bazy leczniczej lecz wręcz przeciwnie rozbudował ją o dodatkowe segmenty, które dzisiaj wzbogacają ofertę usługową uzdrowiska –* zaznaczyła Barbara Olszewska.

Wśród uczestników zebrania nie brakowało zarówno zwolenników, jak i przeciwników procesu prywatyzacji. Jedni wskazując na postępujący rozwój gospodarczy kraju opowiadali się na uzyskaniem finansowego wsparcia ze strony państwa, nie pozbywania się majątku narodowego. Prezes OIL w Krakowie Jerzy Friediger opowiedział się za prywatyzacją spółek uzdrowiskowych Skarbu Państwa, zwracając uwagę zebranych na zmiany w otoczeniu gospodarczym, trudną sytuację finansową spółek i zmieniające się oczekiwania i prefe-



rencje klientów co do jakości świadczonych usług.

Uczestnicząca w spotkaniu Katarzyna Rymarczyk-Wajda przedłożyła oficjalne stanowisko Zarządu SGU RP co do projektu Ministra Skarbu Państwa w sprawie prywatyzacji.

— *Zgodnie z pierwotnym założeniem prywatyzacyjnym, w rękach Skarbu Państwa powinny zostać tylko te spółki, które są strategiczne z punktu widzenia zabezpieczenia unikatowych świadczeń leczniczych i o szczególnym znaczeniu dla lecznictwa uzdrowiskowego. Ta grupa powinna zostać wyłoniona w uzgodnieniu z Ministrem Zdrowia sprawującym nadzór nad lecznictwem uzdrowiskowym i w toku konsultacji społecznych. Wątpliwości budzi sposób prywatyzacji II grupy spółek ze względu na sprzedaż tylko 49 % udziałów. Zdaniem SGU RP takie rozwiązanie nie pozwoli na zdobycie inwestorów, a jedynie umożliwi (być może) sprzedaż udziałów. Jednocześnie zaznaczyła, że spółki uzdrowiskowe bez centralnego, systemowego wsparcia finansowego nie będą w stanie w pełni konkurować z coraz większą ilością obiektów, które po-*

siadają zdecydowanie wyższy standard i jakość świadczonych usług. Paradoksalnym jest fakt kontraktowania usług leczenia przez NFZ z obiektami zlokalizowanymi w miejscowościach nie posiadających statusu uzdrowiska i świadczącymi wątpliwej jakości usługi lecznicze. Obiekty takie otrzymują wyższy wskaźnik kontraktowy tylko przez posiadanie wyższego standardu i zaplecza technicznego.

Podobne stanowisko przedłożyła dyrektor NZOZ Uzdrowiska Krynica-Żegiestów Ewa Svejda-Hutnikiewicz — *kontraktowanie usług leczenia z obiektami będącymi własnością branż czy osób fizycznych jest bardzo krzywdzące dla obiektów sanatoryjnych, szpitali uzdrowiskowych, które świadczą dobrej jakości, pełny wachlarz leczniczych usług. To właśnie obiekty uzdrowiskowe powinny mieć preferencje co do wysokości i ilości kontraktów przydzielanych przez NFZ.*

Eugeniusz Muciak zwrócił uwagę zebranych na fakt, że w uzdrowiskach brakuje ośrodków naukowo-badawczych, które odpowiedzialne byłyby za monitorowanie czynników związa-

nych z funkcjonowaniem uzdrowiska. Dlatego należy podjąć starania o utworzenie na terenie Polski jednostek badawczych, w skład których wejdą wybitni naukowcy i specjaliści zajmujący się problematyką uzdrowiskową. Wypracowane przez takie ośrodki materiały badawcze staną się cennym źródłem informacji dla wszystkich podmiotów działających na rynku uzdrowiskowym, a także będą podstawą do nakreślenia kierunkowych rozwiązań w zakresie funkcjonowania uzdrowisk.

Przewodniczący Zespołu ds. Uzdrowisk poddał pod dyskusję kwestię prawidłowości pobierania opłaty uzdrowiskowej w szpitalu uzdrowiskowym w Krynicy-Zdroju.

Sprawa rozpoczęła się w momencie wezwania przez Burmistrza Krynicy-Zdroju do pobierania opłaty uzdrowiskowej od wszystkich kuracjuszy przebywających w szpitalu uzdrowiskowym w Krynicy-Zdroju. Egzekwowanie opłaty uzdrowiskowej od kuracjuszy wywołało zaskoczenie nie tylko władz uzdrowiska Krynica-Zegiestów S. A. ale przede wszystkim pacjentów, którzy nie czuli się w obowiązku uiszczania stosownej opłaty (zgodnie z pouczeniem NFZ).

Anna Radej- kierownik wydziału Lecznictwa Uzdrowiskowego NFZ w Krakowie potwierdziła informację, że pacjenci kierowani na leczenie uzdrowiskowe przez NFZ są informowani o całkowitych kosztach związanych z pobytem w uzdrowisku, z jednoczesnym zaznaczeniem, że pacjenci przebywający w szpitalu uzdrowiskowym nie ponoszą obciążeń z tytułu opłaty uzdrowiskowej.

Z informacji przekazanych przez z-cę burmistrza Krynicy-Zdroju – Dariusza Reškę wynika, że część gmin uzdrowiskowych w Polsce pobiera od pacjentów opłatę uzdrowiskową w szpitalach uzdrowiskowych, a część nie stosuje się do przepisów. Wiele rozbieżności interpretacyjnych budzi sama definicja „szpitala”.

Stanowisko burmistrza Krynicy-Zdroju dot. egzekwowania opłaty uzdrowiskowej w szpitalu uzdrowiskowym popiera Zarząd SGU RP odwołując się do

zapisów obowiązującej ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych. Ustawa uzdrowiska wyraźnie stwierdza, że lecznictwo uzdrowiskowe jest integralną częścią systemu opieki zdrowotnej oraz że lecznictwo uzdrowiskowe prowadzi się w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego zlokalizowanych w uzdrowiskach. Wspomniana ustawa definiuje również zakłady lecznictwa uzdrowiskowego, wśród których swoje miejsce ma „szpital uzdrowiskowy”. Zdaniem Jana Golby - prezesa SGU RP szpital uzdrowiskowy to inna kategoria zakładu opieki zdrowotnej niż szpital, do którego trafiają tzw. „pacjenci z ulicy”. Zaznaczyć również należy, że w momencie uchwalenia ustawy o uzdrowiskach zmieniono także zapisy ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, w której w art. 17 ust 1a stwierdzono, że *„opłata uzdrowiskowa jest pobierana od osób fizycznych przebywających dłużej niż dobę w celach zdrowotnych, turystycznych, wypoczynkowych lub szkoleniowych w miejscowościach znajdujących się na obszarach, którym nadano status uzdrowiska ...”*.

Przeciwstawne stanowisko popierające zwolnienie pacjentów z opłaty uzdrowiskowej przedłożyło Ministerstwo Zdrowia – Departament Organizacji Ochrony Zdrowia.

Dariusz Reško, mimo odmiennego stanowiska przygotowanego przez prawników UM w Krynicy wniosku, opowiedział się za nie popieraniem opłaty uzdrowiskowej od kuracjuszy przebywających w szpitalu uzdrowiskowym. Swoje stanowisko argumentował tym, że nie wolno ograbić pacjenta z każdej złotówki, którą przeciw kuracjusz i tak zostawi w gminie wydatkując na inne cele np. konsumpcję, pamiątki itp.

Ze względu na liczne rozbieżności interpretacyjne i różne reakcje środowisk w tej sprawie Burmistrz Krynicy wystosował pismo do Ministra Finansów z prośbą o przedłożenie opinii. Ustalono, że do momentu uzyskania wyjaśnień sprawa zostanie tymczasowo zawieszona.

Katarzyna Rymarczyk-Wajda

SOLCA-ZDROJU

powrót do świetności



170 lat temu Solec został wpisany na listę uzdrowisk. Z tej okazji 5 lipca br. odbyła się uroczysta sesja Rady Gminy. Licznie przybyli zaproszeni goście: senator Michał Okła – członek senackiej komisji zdrowia, poseł Andrzej Pałys, prezes Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych RP Jan Golba, Włodzimierz Śliwiński z Ministerstwa Zdrowia, przedstawiciele samorządów gmin, wicewojewoda świętokrzyski Lech Janiszewski. Obecny był także Włodzimierz Daniewski – wnuk przedwojennego właściciela uzdrowiska, spadkobierca i udziałowiec Uzdrowiska Solec-Zdrój Sp. z o. o. W sesji uczestniczyli dyrekto-

rzy nowych sanatoriów i pensjonatów.

Wójt gminy Adam Pałys przypomniał historię uzdrowiska. Zdrowotne właściwości soleckiej solanki znane były od dawna. W 1837 roku Solec stał się uzdrowiskiem. W latach 20. XIX wieku na podstawie badań stwierdzono, że posiada najsilniejszą solankę w Europie. Rozwój uzdrowiska, do którego na sezon zjeżdżało ponad 2 tysiące kuracjuszy, przerwała wojna. Znacjonalizowane w 1951 roku, spadkobiercy rodziny Daniewskich i Dzianotów odzyskali 1994 roku.

– Wspólne działanie radnych, przedsiębiorców i mieszkańców gminy Solec spowodowało, że uzdrowisko odzyskuje dawny blask – powiedział poseł Andrzej Pałys. Powstają nowe sanatoria



Odstonięcie pamiątkowej tablicy poświęconej Karolowi Godeffrey, założycielowi uzdrowiska Solec-Zdrój



Uczestnicy i Goście Jubileuszowej Sesji Rady Gminy w Solcu-Zdroju



Występ kwartetu smyczkowego muzyki kameralnej Sotto Voce podczas uroczystości jubileuszowych

i pensjonaty. W planach jest budowa nowoczesnej kliniki kardiologicznej i ginekologicznej. Solecka woda pomaga bowiem leczyć bezpłodność. W najbliższych latach rozpocznie się budowa zespołów basenów termalnych.

O możliwościach rozwoju polskich uzdrowisk mówił prezes Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP Jan Golba. — Mamy znakomite surowce lecznicze: wody siarczkowe i solankowe, borowiny, ale nie potrafimy ich w pełni wykorzystać. Ze środków UE na rozwój lecznictwa uzdrowiskowego korzystają Rumunia, Bułgaria i Czechy. W Polsce, bogate złoża wód termalnych wykorzystywane są w niewielkiej ilości do celów... przemysłowych. Na kąpielach termalnych jeździmy natomiast na Słowację — mówił prezes Golba. Jego zdaniem, na przeszkodzie rozwoju gmin uzdrowiskowych stoją także nie do końca przejrzyste przepisy.

Przedstawiciel Ministra Zdrowia,

Włodzimierz Śliwiński, w latach 70. dyrektor przedsiębiorstwa Uzdrowisko Busko-Solec, podkreślił, że w Polsce jest tylko pięć uzdrowisk, które leczą siarką. O status uzdrowiska starają się kolejne gminy. Obecnie trwają prace nad nowelizacją przepisów, m. in. od przyszłego roku NFZ wprowadzi 28 dniowe turnusy rehabilitacyjne. Zwiększą o 0,2 proc. nakłady NFZ na lecznictwo uzdrowiskowe.

Referat na temat właściwości leczniczych siarki wygłosił dr Kazimierz Kucharski, były naczelny lekarz uzdrowiska Busko. Włodzimierz Daniewski udziałowiec Uzdrowiska Solec Zdrój Sp. z o. o. poinformował o planach rozwoju firmy.

Goście złożyli na ręce wójta Solca, Adama Pałysa listy gratulacyjne i życzenia. Prezes SGU RP Jan Golba przekazał pamiątkowy grawerton.

Przed budynkiem Urzędu Gminy odsłonięto pamiątkową tablicę poświęco-

ną Karolowi Godeffrey - założycielowi uzdrowiska. Następnie goście i uczestnicy sesji zwiedzili wystawę: „Solec na starych pocztówkach”, przygotowaną przez Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Solec-Zdrój. Na ekspozycję złożono 79 powiększonych do formatu A-4 reprodukcji pocztówek z lat 1900 – 1939 oraz oryginalne karty z tamtego okresu. Ciekawe były komentarze Włodzimierza Daniewskiego, który pamięta przedwojenną świetność uzdrowiska dziadka.

Maria Skup

Poniżej zamieszczamy referat Jana Golby - prezesa Zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych RP pn. „Perspektywy rozwoju polskich uzdrawisk” wygłoszony podczas uroczystości jubileuszowych w Solcu-Zdroju.

PERSPEKTYWY ROZWOJU POLSKICH UZDRAWISK

Pierwsze formy organizacyjnych uzdrawisk, pojawiły się ponad dwa tysiące lat temu i zmaterializowały się między innymi w postaci wspaniałych cesarskich budowli tzw. rzymskich term, – w których dobroczynnych kąpielach zażywali cesarze, senatorowie, możni, ale i prosty lud.

Te wspaniałe monumentalne budowle, których architekturę dopełniały liczne rzeźby, posągi, fontanny, – były także wyposażone w ogrody, biblioteki, stadiony sportowe, ścieżki spacerowe.

Rzymskie termy, które dały początek kurortom i uzdrawiskom, w swoim leczeniu opierały się na najbardziej pospolitym surowcu leczniczym jakim jest woda występująca w różnej postaci. Albo jako zwykła woda, albo woda ter-

malna, albo jako woda lecznicza nasycona najprzeróżniejszymi minerałami, które decydują o jej właściwościach leczniczych. Rzymskie termy poza pełnieniem funkcji leczniczych, rekreacyjnych, sportowych były też miejscem spotkań, gdzie spotykali się różni ludzie, którzy lecząc się, obmywając i korzystając z sał, bibliotek, ogrodów wiedli uczone lub mniej uczone dysputy.

Mimo upływu tysięcy lat zapotrzebowanie na tą formę leczenia i formuła, jaka została przyjęta przy organizacji term, przetrwała i stanowi do dziś podstawę organizacji kurortów i uzdrawisk. Przez lata przyjeżdżają do nich koronowane głowy, artyści, ludzie kultury, nauki i biznesu, którzy znaleźli się tu niekoniecznie w celach leczniczych.

Ale dla porządku należy dodać, że dziś klasyczne leczenie uzdrawiskowe opiera się także na peloidach, gazach leczniczych i klimacie, które stanowią uzupełnienie podstawowej formy lecznictwa jakim jest kuracja wodami leczniczymi.

Na przestrzeni tysięcy lat w zależności od kraju i posiadanego surowca leczniczego, lecznictwo uzdrawiskowe wykształciło swój swoisty model funkcjonowania i wzbogacone zostało wieloma formami uzupełniającymi, które dziś powszechnie nazywamy: wallness, beauty spa, itp.

W tych krajach gdzie sięgały silne wpływy rzymskie do dziś uzdrawiska funkcjonują jako kurorty typu spa, gdzie podstawą leczenia, a w zasadzie zapewniania relaksu, odprężenia i dobrego samopoczucia są wody termalne.

I bardzo często jeszcze do niedawna w Polsce spotykaliśmy się ze stwierdzeniem, że uzdrawiska termalne, to nie są uzdrawiska, ale miejscowości turystyczno-wypoczynkowe.

I odwrotnie wśród znawców uzdrawisk europejskich z takich krajów jak Niemcy, Austria, Szwajcaria, spotykaliśmy się z niezrozumieniem, bo nie mogli oni pojąć na czym polega leczenie wodami leczniczymi, które nie są wodami termalnymi.

To niezrozumienie tematu w konsekwencji doprowadziło w Polsce do całkowitego zahamowania rozwoju

lecznictwa uzdrowiskowego na bazie wód termalnych, których olbrzymie zasoby występujące w naszym kraju, częściej wykorzystuje się do celów przemysłowych, niż do celów balneologicznych i rekreacji wodnej.

Tymczasem leżąca obok nas Słowacja czy Węgry, zbudowały potężną sieć obiektów rekreacji wodnej, a podstawowymi klientami tych obiektów są przede wszystkim Polacy.

Szanowni Państwo!

Prosta odpowiedź na pytanie, – jaka może być przyszłość polskich uzdrowisk jest praktycznie niemożliwa, bo zależy ona od bardzo wielu czynników.

W szczególności zależy ona od tego jaka będzie polityka Rządu w odniesieniu do uzdrowisk. Czy świadczenia lecznictwa uzdrowiskowego znajdują się w koszyku gwarantowanych świadczeń leczniczych? Jaka będzie wysokość nakładów na lecznictwo uzdrowiskowe? Jakie będą warunki prawne do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego? Jak będzie kalkulowany koszt osobodnia, który może być skalkulowany po kosztach, poniżej kosztów lub zawierać zysk dający podstawę rozwoju zakładu lecznictwa uzdrowiskowego.

Jaka zostanie ustalona sieć państwowych zakładów lecznictwa uzdrowiskowego i jak przebiegał będzie proces prywatyzacji uzdrowiskowych spółek Skarbu Państwa?

Przypomnijmy: w Polsce mamy zaledwie 43 uzdrowiska, gdy tymczasem Niemcy mają ich ponad 350, Włosi ponad 330, Hiszpanie 128 Francuzi- 107, Słowacy- 21.

W Europie 80% zakładów lecznictwa uzdrowiskowego znajduje się w rękach prywatnych, 10% stanowi własność państwową i 10% własność komunalną.

Tymczasem w Polsce te proporcje są zupełnie odwrócone, a własność prywatna i komunalna razem wzięta nie przekracza 10%. Reszta zakładów znajduje się w rękach Skarbu Państwa i związków zawodowych.

Na przyszłość polskich uzdrowisk niebagatelny wpływ będzie miało także, przeznaczenie środków unijnych na rozwój infrastruktury uzdrowiskowej

i podwyższenie standardu bazy hotelowo-leczniczej obiektów lecznictwa uzdrowiskowego. Jeżeli Austriacy w 2001 roku ze środków unijnych w miejscowości Bad Blumau w Styrii potrafili zbudować od podstaw nowe potężne uzdrowisko, które ze względu na formę architektoniczną ale i standard oraz jakość świadczonych usług bez przesady można nazwać „bajkowym” i osiągnęło ono niebywały sukces finansowy to wydaje się, że władze krajowe, regionalne i lokalne powinny postawić wszystko na wsparcie rozwoju polskich uzdrowisk, bo są one w stanie szybko generować miejsca pracy i prowadzić do zaktywizowania rozwoju gospodarczego całego regionu, tak jak to się stało w Austrii.

Wreszcie wielki wpływ na przyszłość polskich uzdrowisk, będzie miało przekonanie ludzi biznesu o słuszności inwestowania w tą branżę polskiej gospodarki.

Jeżeli biznes dostrzeże, że polskie uzdrowiska to nie tylko „socjal” i siermiężność, ale doskonały biznes, to nie musimy się obawiać o los polskich uzdrowisk.

Trzeba pamiętać o jednym, – w Europie przybywa ludzi zamożnych, ale przybywa też ludzi starszych, którzy nie będą już inwestować w nieruchomości, fundusze kapitałowe, ale którzy będą i chcą inwestować w swoje zdrowie.

Ta grupa ludzi ma pieniądze lub będzie je mieć, ale nie ma już dobrego zdrowia. Jeszcze do niedawna 80-cio latek w polskim uzdrowisku budził zdziwienie i był w zdecydowanej mniejszości. Dziś tych ludzi jest coraz więcej, bo zdecydowanie wydłużyła się długość życia. Z czasem tych ludzi będzie jeszcze więcej. Ta grupa osób jest zdecydowana zapłacić bardzo dużo, aby wydłużyć swój okres aktywności życiowej. Jeżeli w ten proces wydłużania i poprawy jakości życia są zaangażowane potężne koncerny farmaceutyczne, to dlaczego nie mają angażować się w to uzdrowiska? Dlaczego nie mają się angażować władze krajowe, regionalne i lokalne?

Inną kategorią osób, która decydować będzie o dalszym rozwoju polskich uzdrowisk są osoby ze świata biznesu i tego wielkiego i średniego, ale i tego

małego. Oni oczywiście wymagają zdecydowanie innej oferty niż ta, która jest przeznaczona dla ludzi starszych.

Oni oczekują na błyskawiczne efekty leczenia i wypoczynku. Oni chcą szybkiej regeneracji sił. Żądają wysokiego standardu usług i bardzo szerokiej gamy usług towarzyszących. Przyjeżdżają na krótkie pobyty weekendowe, a co najwyżej 7-10-cio dniowe. W ich przypadku klasyczne leczenie uzdrowskowe stanowi jedynie wstęp do usług typu wellness, spa, beauty itp. ale to oznacza, że na stworzenie takiej oferty trzeba być przygotowanym i polskie uzdrowska coraz częściej na taką usługę są przygotowane, choć trzeba przyznać, że w stopniu dalece niewystarczającym.

Niebywały postęp w tym zakresie zrobiły uzdrowska słowackie, czeskie, węgierskie, niemieckie, litewskie, łotewskie, austriackie a nawet rumuńskie i bułgarskie.

Oczywiście zadać możemy sobie pytanie, co w tej ofercie jest jeszcze uzdrowskowe, a co jest już typową rozrywką, ale przyznać trzeba, że w poszukiwaniu i zachęcaniu do przyjazdu te uzdrowska doszły do perfekcji.

W ofercie tej klasyczne zabiegi uzdrowskowe wzbogacane ofertami paralelnymi typami: masaże, sauna, jacuzzi, baseny, jogging, fitness, medytacja, chromoterapia, hipoterapia, delfinoterapia (w Sewastopolu), refleksoterapia, okłady z miodu i masła kakaowego, różnego rodzaju peelingi, inhalacje, kąpiele ziołowe i relaksacyjne, łaźienki błotne na plaży (Rumunia – Efort), kąpiele lecznicze w wodorostach czy specjalnej soli z olejkami eterycznymi (Malta), łożka do masażu wodnego – mieszają się z usługami typu: letni tubing (zjazd na gumowej oponie), letnie toryy bobslejowe, wodne karuzele, jaskinie solne, wodne, kurtyny wodne, ogrody wodne dla nurków, squash, bowling, zjazdy specjalnymi hulajnogami górskimi czy trójkołowcami, paintball, lotnie, to tylko niektóre z licznych usług świadczonych dziś w wielu europejskich uzdrowskach. Do tego dochodzi pełna gama usług z zakresu odnowy biologicznej, kosmetycznej i chirurgii kosmetycznej i plastycznej oraz część

usług związana z kulturą i rozrywką.

To zaskakujące, ale to, na co się nie zdecyduje człowiek w domu, czy swoim miejscu zamieszkania lub pracy, bo nie ma na to czasu, możliwości i chęci, – na pewno zdecyduje się w uzdrowsku i żądać będzie czasem najbardziej udziwnionych usług.

I trzeba przyznać, że współcześni specjaliści od budowania oferty wypoczynkowo-leczniczej są na to przygotowani. Przykładów oferowanych usług przez zagraniczne ośrodki i podmioty spa można by mnożyć, ważne jest zwrócenie uwagi na różnorodność i innowacyjność oferowanych produktów, które zaplanowane zostały dla różnych grup docelowych.

Ważne jest zwrócenie uwagi, że na europejskim rynku usług uzdrowskowych do zagospodarowania jest 50 mld euro. Po ile z tych środków sięgną polskie uzdrowska? Jak się ta kwota ma, do kwoty 370 mln zł przeznaczonych z budżetu państwa na leczenie uzdrowskowe w Polsce?

Szanowni Państwo!

Znakomitej przyszłości dla polskich uzdrowsk upatrywał już w roku 1928 dr Jan Adamski, pełniący wówczas funkcję dyrektora Departamentu Zdrowia, który mówił: „Kapitał, szukający pola pracy w Polsce, znajdzie wobec tego znaczne zapotrzebowanie w uzdrowskach polskich, które dzięki wzmocniającej się frekwencji kuracjuszy będą w stanie dla kapitału tego stworzyć bezwzględne zapotrzebowanie”. Inwestycje wodociągowe i kanalizacyjne, budowa szos, modernizacja urządzeń źródłanych, budowa oddziałów terapeutycznych, wodoleczniczych jak również budowa hoteli, kasyn uzdrowskowych, will stanowiąc będzie przez długie lata świetny teren dla ekspansji kapitału”.

Powyższe prognozy nie tracąc na aktualności, obecnie pobudzają do krótkiej refleksji, – na jakim etapie znajdują się polskie miejscowości uzdrowskowe, co udało się zrobić na przestrzeni tylu lat? Czy miejscowości uzdrowskowe zmierzają we właściwym kierunku i mają szansę na zaistnienie na zagranicznym rynku uzdrowskowym?

Rozwój gospodarczy i funkcjonalny wielu uzdrowisk często biegł różnymi drogami. Łączyło je zawsze to, że były miejscem leczenia w oparciu o naturalne surowce lecznicze i klimat. W różnych okresach historycznego rozwoju, odzwierciedlały one typową dla danego czasu i miejsca kulturę zdrowotną społeczeństwa i poziom rozwoju medycznego. Dziś, obok tradycyjnego modelu lecznictwa uzdrowiskowego pojawia się dynamicznie rozwijająca się **turystyka uzdrowiskowa**. U podstaw tych zmian leżą wielopłaszczyznowe zjawiska, o których w Polsce się sporo mówi, natomiast nie uwzględnia do końca w rzeczywistym przemodelowywaniu i tworzeniu nowych produktów turystycznych i uzdrowiskowych. Jeszcze nie tak dawno balneolodzy z uporem bronili się przed wchodzącymi na rynek uzdrowiskowy usługami uzupełniającymi klasyczne leczenie uzdrowiskowe, a dzisiaj nawołują do pewnego rodzaju komplementarności i wprowadzania usług dodatkowych, które wcale nie szkodzą a wzbogacają ofertę stając się kluczowym elementem w walce z konkurencją. Dziś bowiem o wyborze miejsca i formie wypoczynku decyduje konsument cieszący się większymi dochodami, a także wzrost świadomości i wysoki poziom edukacji prozdrowotnej w społeczeństwie, potrzeba dbałości o zdrowie, kondycję fizyczną i wygląd.

Niezmiennie od wielu lat, uzdrowiska polskie wyróżniają się na mapie uzdrowisk europejskich nadzwyczajnym bogactwem naturalnych surowców leczniczych. Nie brak u nas prawie żadnej grupy źródeł wód mineralno-leczniczych. Nasza rodzima balneoterapia ma do dyspozycji wszelkie środki lecznicze, potrzebne do walki o zdrowie człowieka. Wydawać by się mogło, że nasze wody lecznicze i czynniki klimatyczne są równie skuteczne, jak wszelkie inne zagraniczne kurorty, a niektóre z naszych wód stanowią wprost **"unikaty chemiczne"**, niespotykane w żadnym innym kraju. W tym stanie rzeczy nasuwa się pytanie, czy stan rozwojowy naszych uzdrowisk odpowiada poziomowi ich bogactw naturalnych, czy odpowiednie zagospodarowanie życiodajnych darów natury aktywizuje na-

sze miejscowości uzdrowiskowe zapewniając stabilną pozycję na niezwykle drapieżnym rynku usług uzdrowiskowych?

W Polsce stopniowo dociera do decydentów i społeczności lokalnej, że w dobie postępującej globalizacji rynków, rozwijającej się farmakologii, która często zastępuje klasyczne formy leczenia uzdrowiskowego, rosnącej konkurencji polskie uzdrowiska muszą śmiało i dynamicznie odpowiedzieć i zareagować na potrzeby rynku.

Polskie uzdrowiska powinny przystąpić do budowania swojej oferty patrząc przez pryzmat potrzeb coraz bardziej zażośniejszego i wymagającego klienta, który szuka w uzdrowisku wypoczynku połączonego z intensywną kuracją. Uzdrowiska europejskie już od wielu lat budują swój wizerunek na wydatkach: prostych, ekonomicznych zasadach: **reagowanie na potrzeby klienta, spełnianie oczekiwań klientów i wreszcie gwarancja wysokiej jakości świadczonych usług sprawiają, że wiele uzdrowisk w Europie wiodzie prym na niezwykle konkurencyjnym rynku turystyczno-uzdrowiskowym.**

W czasie gdy uzdrowiska europejskie czerpią zyski wykorzystując dobrą koniunkturę gospodarczą, w Polsce ciągle się mówi o procesach zmian, o rozwiązaniach, które bardzo często nie doczekują się spełnienia, a każdy kolejny rok zwłoki powiększa przepaść dzielącą nas od zagranicznych konkurentów. Wciąż niedoceniona rola turystyki i uzdrowisk, o których więcej się mówi niż dla nich robi, obniża naszą szansę w konkurencji z innymi krajami, które nie mając takiego potencjału i zasobów naturalnych potrafią wręcz drapieżną promocją pozyskiwać rzesze turystów i kuracjuszy wśród których coraz częściej znajdują się Polacy.

Inwestowanie w infrastrukturę rekreacyjną popłaca, o czym świadczą wzrastające z roku na rok przychody uzdrowiska Nałęczów, niebawem rozwój Sopotu, Kamienia Pomorskiego, Kołobrzegu, Ciechocinka, Krynicy. Nie trzeba nikogo przekonywać, że aby przyciągnąć dobrze płatnego klienta, niezbędne są inwestycje i to inwestycje infrastrukturalne. Powyższe przykłady prowadzą do sformułowania tezy, że uzdrowiska

w Polsce chcąc konkurować na rynku usług turystyki uzdrowiskowej w warunkach globalizacji powinny nastawić się na przygotowanie atrakcyjnej, innowacyjnej i konkurencyjnej oferty obejmującej usługi lecznicze, profilaktyczne oraz związane z aktywnym wypoczynkiem: sportowo-rekreacyjne, kulturalno-rozrywkowe i innymi produktami turystycznymi, co pozwoli na efektywny rozwój produktu turystycznego uzdrowisk.

Dzisiaj należy myśleć o uzdrowiskach jak o świetnie prosperujących przedsiębiorstwach, które wspierają gospodarkę kraju, nie mówiąc już o rozwoju regionalnym. Znaczącą rolę powinno odegrać wykorzystanie bogatych zasobów leczniczych do rozwijania nowoczesnych produktów turystyki zdrowotnej i rekreacyjnej, tworzących polską markę uzdrowiskową.

Szczególnie istotna jest aktywizacja naszych uzdrowisk poprzez szereg działań wspierających inwestycje, które podniosą ich atrakcyjność i spowodują większe wykorzystanie zasobów przyrodoleczniczych.

Trzeba z odwagą spojrzeć w przyszłość i zarzucać te profile leczenia uzdrowiskowego, które nie mają przyszłości, bo medycyna i farmakologia skutecznie je zastępują, a rozwijać te, które jeszcze przez długie lata będą miały rację bytu, ze względu na słaby postęp leczenia farmakologicznego. Myślę tu o znakomitej przyszłości tych uzdrowisk, które swoje leczenie opierają o wody solankowe i siarczkowe.

Uzdrowiska, które takich zasobów naturalnych nie posiadają, chcąc w przyszłości funkcjonować na rynku krajowym i zagranicznym powinny nastawić się na przygotowanie atrakcyjnej, innowacyjnej i konkurencyjnej oferty obejmującej usługi leczniczo-profilaktyczno-rehabilitacyjne, turystyczno-wypoczynkowe, sportowo-rekreacyjne, kulturalne i inne, które pozwolą im w przyszłości na efektywny rozwój, tak jak to się dzieje w wielu innych uzdrowiskach europejskich.

Pierwsze pozytywne rodzime doświadczenia takie jak: ośrodki typu spa, obiekty rekreacji wodnej, kompleksy odnowy biologicznej, stacje narciar-

skie, parki rozrywki, dowodzą, że warto postawić na wielofunkcyjne uzdrowiska, które z odpowiednio przygotowaną ofertą uzdrowiskowo-turystyczną będą mogły w pełni zaistnieć i aktywnie konkurować na rynkach międzynarodowych.

Trzeba jednoznacznie stwierdzić, że takie uzdrowiska, także w Polsce stają się stymulatorami lokalnego, a nawet regionalnego rozwoju gospodarczego i dlatego warto dalej w nie inwestować.

Osobiście nie obawiałbym się przyszłości polskich uzdrowisk, ale tylko wtedy, jeżeli przy niewielkiej ingerencji ze strony Państwa, poddane zostaną prawom rynkowym i nie wkroczą do nich jakieś udziwnione przepisy nie pozwalające im na rozwój.

Myślę jednak, że po latach doświadczeń i sporów, skrajne rozwiązania już nam nie grożą, a coraz więcej osób odpowiedzialnych za rozwój gospodarczy kraju, dostrzega w rozwoju uzdrowisk olbrzymią szansę zaktywizowania społeczności lokalnej i stworzenia tysięcy nowych miejsc pracy.

Jestem przekonany, że w niedługim czasie po status miejscowości uzdrowskich będzie próbowało sięgać dziesiątki nowych miejscowości, a na mapie polskich uzdrowisk pojawią się nowe uzdrowiska termalne i zostaną reaktywowane te, które przez wiele lat cieszyły się olbrzymim powodzeniem kuracjuszy.

Warto stworzyć dla nich nowe rozwiązania prawne, warto wesprzeć ich działania szczególnie teraz, kiedy możemy sięgnąć po olbrzymie środki unijne i zbudować w naszym kraju znakomity produkt uzdrowiskowy.

Kończąc chciałbym z okazji tak doniosłej rocznicy jak 170 -lecie Solca-Zdroju życzyć władzom tego uzdrowiska i wszystkim mieszkańcom, aby Solec-Zdrój dzięki unikatowym surowcom leczniczym rozwijał się możliwie jak najprężniej, dając satysfakcję i godne życie jego mieszkańcom, a zdrowie i wypoczynek odwiedzającym go turystom i kuracjuszom.

POŁCZYN ZDRÓJ

— kurort z duszą



Połczyn Zdrój jest kurortem znanym w Polsce i za granicą. W oparciu o bogate złoża znakomitej jakości borowiny i permskich solanek, miasto z powodzeniem podtrzymuje i rozwija ponad 300-letnie tradycje uzdrowiskowe, natomiast teren gminy jako wchodząca w znaczącej części w skład Drawskiego Parku Krajobrazowego stanowi jeden z najbardziej urokliwych i atrakcyjnych turystycznie zakątków Pomorza Zachodniego.

Przez teren gminy Połczyn Zdrój przepływa sześć rzek — Parsęta, Drawa, Wogra, Dębica, Bukowa, Mogilica, a aż trzy z nich mają tu swoje źródła. W gminie znajduje się 11 jezior o łącznej powierzchni około 450 hektarów. Od początku 2004 roku na obrzeżach uzdrowiskowej części miasta znajduje się zbiornik retencyjny chroniący mia-

sto przed powodzią.

Dzięki ostatnim zlodowaceniom ery kenozoicznej rzeźba terenu jest bardzo zróżnicowana, a wysoczyzny morenowe pocięte głębokimi dolinami rzek zlokalizowane w południowej części gminy noszą miano „Szwajcarii Połczyńskiej”. Powierzchnia gminy w blisko 40 procentach pokryta jest lasami, w których znaczną część stanowią siedliska buka pomorskiego o wysokich walorach estetyczno-krajobrazowych. Są tu trzy rezerwaty przyrody i kilkadziesiąt gatunków roślin i zwierząt znajdujących się pod ścisłą ochroną. Przez gminę wiodą trzy piesze szlaki turystyczne, szlak konny, trzy szlaki rowerowe i 30 kilometrowa ścieżka rowerowa zbudowana na dawnym nasypie kolejowym do Złocieńca.

Ograniczenia w rozwoju przemysłu i działalności szkodliwej dla środowiska



wynikające z obecności stref uzdrowiskowych, Drawskiego Parku Krajobrazowego i obszarów Natura 2000 sprawiają, że wiodącą gałęzią lokalnej gospodarki jest działalność uzdrowiskowo-turystyczna. W mieście i na obrzeżach działają państwowe i prywatne sanatoria, pensjonaty, gospodarstwa agroturystyczne. Dynamiczny rozwój tej branży sprawia, że w ostatnim czasie przybywa tego typu obiektów, a dotychczas istniejące podnoszą swój standard.

Wykorzystując naturalne walory uzdrowiskowe, w Połczynie Zdroju leczy się schorzenia reumatyczne, choroby zapalne narządów ruchu, choroby zwyrodnieniowe, stany po urazach i operacjach w obrębie narządów ruchu, choroby układu nerwowego, choroby kobiece (w tym niepłodność), choroby zwyrodnieniowe kręgosłupa i stawów, reumatoidalne zapalenia stawów, schorzenia układu krążenia i układu oddechowego.

Połczyn Zdrój jest miastem, w którym odbywają się liczne wydarzenia o zasięgu ogólnopolskim i regionalnym – Impreza Integracyjna dla Dzieci Nie-

pełnosprawnych „Radość bez Granic”, Ogólnopolskie Spotkania Myśliwskie „Darz Bór”, Ogólnopolski Turniej Policyjnych Patroli Rowerowych, Ogólnopolski Turniej Recytatorski im. Skamandrytów to tylko niektóre propozycje z bogatej oferty kulturalnej i rozrywkowej miasta.

Wśród wielu atrakcji występujących w Połczynie Zdroju na szczególną uwagę zasługuje 80 hektarowy park, w którym zlokalizowana jest większość obiektów uzdrowiskowych oraz pijalnia wody „Joasia”. Występuje tu ponad 60 gatunków drzew i krzewów. Kolejny wartościowy obiekt to wzniesiony w XIII wieku zamek. Obiekt był wielokrotnie przebudowywany, a średnio-wieczny charakter zachowały jedynie piwnice.

Pod względem bezpieczeństwa gmina Połczyn Zdrój jest jedną z najlepiej prezentujących się w zachodniopomorskim. Ilość przestępstw w przeliczeniu na mieszkańca należy do najniższych, a wykrywalność do najwyższych w województwie.

KONFERENCJA O PRZYSZŁOŚCI

UZDROWISK W POŁCZYNIĘ ZDROJU



Wystąpienie Włodzimierza Śliwińskiego, naczelnika Wydziału Ochrony Zdrowia w Ministerstwie Zdrowia podczas konferencji

Pobyt w uzdrowisku kojarzy się z odpoczynkiem, powrotem do zdrowia, czystym środowiskiem i mnogością atrakcji. Ale bycie gminą uzdrowiskową albo spółką skarbu państwa świadcząca usługi w tej branży ma niewiele wspólnego z sielanką jakiej doświadcza kuracjusz. Uzdrowiska potrzebują przejrzystych przepisów i pieniędzy na inwestycje — takie wnioski płyną z konferencji o przyszłości uzdrowisk, zorganizowanej w Połczynie Zdroju.

Na konferencji pt. „Uzdrowiska województwa zachodniopomorskiego produktem turystycznym regionu” przyjechali przedstawiciele władz wojewódzkich, Ministerstwa Zdrowia, oraz miejscowości uzdrowiskowych województwa (Kamień Pomorski, Kołobrzeg, Połczyn Zdrój, Świ-

noujście).

Pierwszego dnia obrad najczęściej uwagi poświęcono uchwalonej w 2005 roku ustawie o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych. Ten akt prawny nakłada na gminy uzdrowiskowe szereg wymogów, których spełnienie nie jest ani łatwe, ani tanie. Np. na terenie trzech stref ochronnych wokół obszaru posiadającego status uzdrowiska obowiązuje zakaz prowadzenia niektórych inwestycji, wycinania drzew itp. Samorządowcy uważają, że w wielu wypadkach zakazy te są zbyt restrykcyjne, co hamuje rozwój lokalnych gospodarek. Na przykład w strefie A (najbliżej terenów uzdrowiskowych) nie wolno budować nawet domków



Od lewej: Barbara Nowak - burmistrz Połczyna Zdroju, Lech Bartnik - wice przewodniczący Sejmiku Województwa zachodnio-pomorskiego, Marek Hok - wice wojewoda zachodnio-pomorskiego

jednorodzinnych, prowadzić działalności gospodarczej innej niż lecznictwo, a tereny zielone powinny zajmować aż 75% powierzchni. W Połczynie Zdroju spełnienie tego ostatniego wymogu nie jest trudne, bo sanatoria znajdują się w parku zdrojowym i dzielnica uzdrowiskowa jest wyraźnie oddzielona od reszty miasta. Ale problemem jest już np. droga wojewódzka Połczyn-Drawsko Pom. (ul. Solankowa) biegnąca po granicy strefy A. Jeśli przebieg tej trasy nie zostanie zmieniony, Połczyn może stracić status kurortu. Podobnych problemów nie brakuje również w innych zachodniopomorskich kurortach. Zdaniem Włodzimierza Śliwińskiego, naczelnika Wydziału Ochrony Zdrowia w Ministerstwie Zdrowia takie obostrzenia są konieczne dla zachowania walorów uzdrowiskowych i jakości usług leczniczych świadczonych w danej miejscowości. Jednak przedstawiciel Ministerstwa przyznał również, że zmiany w ustawie są konieczne i poinformował o trwających właśnie pracach nad nowelizacją.

Kolejną bolączką zachodniopomorskich uzdrowisk jest niedoinwestowanie. Dla prawidłowego funkcjonowania w dzisiejszych realiach, kiedy coraz więcej klientów stanowią goście zagraniczni a kurasjusze krajowi też mają rosnące oczekiwania, zakłady lecznictwa uzdrowiskowego na gwałt potrzebują podniesienia standardów technicznych. Spora część sanatoriów w naszym województwie ma jeszcze pokoje bez łazienek, odrapane elewacje i wiele innych problemów, których rozwiązanie jest możliwe tylko dzięki zastrzykowi gotówki. Prezesi uzdrowisk,

będących spółkami skarbu państwa, nie kryli swojego zawodu wobec postawy właściciela, czyli Ministerstwa Skarbu Państwa, które notabene nie skorzystało z zaproszenia na konferencję. Z jednej strony próżno wygłądać środków na inwestycje z Ministerstwa, z drugiej uzdrowiska jako spółki skarbu państwa miały dotychczas niewielkie możliwości ubiegania się o dofinansowanie z Unii Europejskiej.

Właśnie pozyskiwaniu funduszy poświęcony był drugi dzień konferencji. Na temat korzystania z kolejnej puli środków unijnych jakie trafią do Polski w latach 2007-2013 referowała Agnieszka Lisicka z Departamentu Integracji Europejskiej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego. Ta część konferencji przyciągnęła uwagę nie tylko środowiska uzdrowiskowego, ale również samorządowców. Oprócz prezydentów i burmistrzów miast uzdrowiskowych do Połczyna przyjechali wódcze gmin Pojezierza Drawskiego. -Jako społeczności ukierunkowane na turystykę, czy to uzdrowiskową, czy konwencjonalną, musimy skutecznie sięgać po środki unijne i wydawać je na inwestycje, które poprawią wizerunki naszych miejscowości w oczach turysty -powiedziała Barbara Nowak, burmistrz Połczyna Zdroju – w moim mieście, jak powietrza potrzebujemy środków na przeprowadzenie drugiego etapu rewitalizacji starówki, bez którego nigdy nie dorównamy europejskim kurortom.

**Tomasz Chmielewski
UMiG Połczyn-Zdrój**

Uzdrowiska po liftingu

ŹRÓDŁO NADZIEI



Pijalnia wód mineralnych "Charlotte" w Jedlinie-Zdroju.

- Otwarcie Pijalni Wód Mineralnych „Charlotte” w Jedlinie — Zdroju jest dla Województwa Dolnośląskiego tak samo ważne, jak otwarcie kolejnej fabryki, w którejś ze specjalnych stref ekonomicznych —

powiedział Roman Kulczycki, Wicewojewoda Dolnośląski podczas uroczystości oddania obiektu do użytku kuracjuszom, wczasowiczom i mieszkańcom Jedliny — Zdroju.

Pawilon pijalni wód mineralnych na Placu Zdrojowym w Jedlinie-Zdroju przez wiele lat nazywany był przez mieszkańców „grzybkiem”. Wyróżniał się specyficznym kształtem, który zawsze stanowił charakterystyczny element kojarzący się z Jedliną-Zdrój. Budynek w obecnej formie powstał w miejscu ujęcia źródła wód leczniczych. Pierwsze próby przywrócenia budowli swojej funkcji miały miejsce 1995 roku, ale dopiero teraz, dzięki realizacji inwestycji w ramach projektu „Uzdrowski Szlak Turystyczno-Rekreacyjny”, budynkowi nie tylko została przywrócona pierwotna funkcja pijalni wód, przeszedł on także kompleksową przebudowę. 75% nakładów finansowych na inwestycję pochodziło z dotacji unijnej realizowanej w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

Nie doszłoby do realizacji tego projektu, gdyby nie pomysł Burmistrza Miasta Leszka Orpla, dzięki któremu przygotowany został jeden z największych projektów związanych z działaniami w ramach priorytetu rozwoju turystyki i kultury w Polsce.

Pomysł przerodził się we wniosek, który gmina złożyła w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego 8 grudnia 2005 r. Wniosek zakładał dofinansowanie inwestycji ważnych dla funkcjonowania uzdrowiska i miasta Jedlina – Zdrój. Przeszedł on wszystkie etapy konkursu i został pozytywnie zapoiniowany. Na realizację przedsięwzięcia „Uzdrowski Szlak Turystyczno-Rekreacyjny” otrzymaliśmy 4 632 979,30 zł, z czego 3 474 734,47 zł to środki pozyskane z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, natomiast 1 158 244,83 zł to środki Gminy. W ramach projektu pojawił się pomysł na kolejną atrakcję:

>> zbiornik małej retencji na rzece Jedlinka, który powstał w pobliżu boiska sportowego. Pod budowę tego obiektu zostały przeznaczone grunty będące własnością gminy. Powierzchnia zbiornika wynosi 3000 m kw., a zasilany jest on przez wodę z rzeczki Jedlinka. Realizacja tego zadania o wartości niemal pół miliona złotych nie byłaby możliwa bez środków zewnętrznych. 75 % kosztów zostanie pokrytych ze środków Europej-

skiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach projektu „Uzdrowski Szlak Turystyczno-Rekreacyjny”. Gminie udało się także pozyskać na ten cel pieniądze z Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Na tym jednak nie kończą się dobre wieści dla mieszkańców i kuracjuszy Jedliny – Zdroju. W tym roku zakończy się realizacja kilku innych zadań o strategicznym znaczeniu dla miasta:

1. budowa wyodrębnionego kortu tenisowego przy Miejskiej Szkole Podstawowej,
2. remont parkowych ścieżek leśnych, ich odwodnienia, oznakowania i budowy elementów małej architektury,
3. modernizacja elementów urządzenia terenu i infrastruktury technicznej Parku Północnego,
4. rewitalizacja Parku Południowego wraz z promenadą,
5. modernizacja i przebudowa ciągu spacerowego Al. Niepodległości - Etap II.

Miesiąc później zakończy się modernizacja boiska sportowego w zakresie infrastruktury technicznej, nawierzchni i obsługi komunikacyjnej, a ostatniego dnia listopada dobiegnie końca modernizacja infrastruktury w rejonie przystanku nr 7 – naturalne źródło wody mineralnej „Charlotta”. Jeśli do tego dodamy, że na 30 kwietnia 2008 roku zaplanowane jest zakończenie prac przy budowie całorocznego toru saneczkowego przy ul. Sienkiewicza, to stanie się jasne, że rok 2007 upłył w Jedlinie-Zdroju pod znakiem inwestycji. A przecież są to „tylko” przedsięwzięcia realizowane przez samorząd Jedliny-Zdroju. Gmina pozyskała także prywatnego inwestora, który buduje hotel na 160 miejsc noclegowych. Rozpoczął już prace przy budowie krytego basenu wraz z zapleczem (pensjonatem, restauracją, salami gimnastycznymi).

Dzięki podjętym inwestycjom, w IX Plebiscycie Gospodarczym „Muflony 2006” zajęliśmy I miejsce w kategorii „Najbardziej przedsiębiorcza gmina regionu”.

Krystyna Szemiel
UM Jedlina – Zdrój

POŁCZYN ZDRÓJ INWESTUJE w kurort

Połczyn Zdrój jako kurort licznie odwiedzany przez turystów i kuracjuszy dużą wagę musi przykładać do wizerunku zewnętrznego. Turystyka uzdrowska jest wiodącą gałęzią lokalnej gospodarki, dlatego wyzwania inwestycyjne są tutaj szczególne.



Tylko w roku 2007 na zadania inwestycyjne w różnych działach budżetu przewidzianych zostało około 3,5 mln złotych, w roku poprzednim ok. 6 mln złotych, a w 2005 blisko 7,5 mln złotych. Przy budżecie gminy zamykającym się kwotą około 37 mln złotych wygospodarowanie tak dużych środków na inwestycje bez możliwości ubiegania się o wsparcie

z funduszy Unii Europejskiej byłoby niemożliwe. Pierwszą dużą inwestycją, na którą pozyskane zostały fundusze Unii Europejskiej była budowa ścieżki rowerowej, która biegnie nieczynnym nasypem kolejowym z Połczyna Zdroju do Złocieńca. Trasa ma długość 30 km i jest jednym z najważniejszych elementów infrastruktury turystycznej gminy.

REWITALIZACJA ŚRÓDMIEŚCIA

O dotacje ze środków Unii Europejskiej starają się wszystkie samorządy w Polsce, jednak szanse na otrzymanie pieniędzy mają tylko te, które napiszą najlepsze wnioski. Tym większy powód do radości miał zespół pracowników połączńskiego magistratu, kiedy ostatecznie potwierdziła się informacja o sukcesie projektu „Rewitalizacja Połczyzna Zdroju – Etap I”. W ramach projektu został zrealizowany remont ulicy Mariackiej, Grunwaldzkiej, Chrobrego, kapitalny remont dziewięciu kamienic na ul. 5 Marca, oraz wymiana dachu i okien w zamku. Przebudowa Chrobrego i Grunwaldzkiej polegała na wymianie nawierzchni asfaltowej na kostkę brukową, oraz rozprowadzeniu sieci energetycznej dla potrzeb oświetlenia ulicznego, montażu latarni i małej architektury. Niejako przy okazji wymiany nawierzchni przeprowadzony został remont instalacji wodno-kanalizacyjnych znajdujących się pod remontowanymi ulicami. Wybrane rozwiązania techniczne uwzględniły dostosowanie do koncepcji zagospodarowania śródmieścia – wyeksponowane zostały wszystkie zachowane elementy zabytkowe i walory historyczne. Remont kamienic objął elewację, wymianę lub uzupełnienie tynków, malowanie, odtworzenie detali architektonicznych, opierzenie balkonów i tarasów, wymianę dachów i rynien, ujednoczenie stolarki okiennej i drzwi. Wszystkie działania były zgodne z zaleceniami konserwatora zabytków. Cały projekt kosztował około 3 mln złotych, z czego 80 procent stanowiła unijna dotacja (Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego).

Sukces urzędników połączńskiego magistratu w ubieganiu się o unijne pieniądze był tym większy, że projekt rewitalizacji starówki jest unikatowy w skali całego kraju. Zakładał on bowiem tzw. partnerstwo publiczno-prywatne. Oznacza to, że w całym przedsięwzięciu udział wzięły również wspólnoty mieszkaniowe budynków, które zostaną wyremontowane. Ze wspólnotami zostały zawarte stosowne umowy określające zakres robót, oraz wkład finansowy propor-

cjonalny do wielkości udziałów własnościowych. -Dla wspólnot była to nie lada okazja, aby przy niewielkim zaangażowaniu finansowym z własnej strony uzyskać środki zewnętrzne na kompleksowe zafacowanie potrzeb remontowych w swoim majątku – mówi Barbara Nowak, burmistrz Połczyzna Zdroju.

Kolejną inwestycją, która znakomicie wpisała się w proces rewitalizacji połączńskiej starówki był projekt, w ramach którego zrealizowana została wymiana nawierzchni jezdni i chodników na ul. 5 Marca wraz z wymianą podziemnych instalacji wodno-kanalizacyjnych oraz naprawą mostu na rzece Wogrze. Wartość całego projektu wynosiła około 900 tysięcy złotych, z czego około 680 tysięcy pochodziło z programu INTERREG IIIA.

PARK ZDROJOWY

Połączński park zdrojowy to nie tylko największa atrakcja turystyczna miasta, ale również jeden z najpiękniejszych tego typu obiektów w Polsce. Utrzymanie obszaru o powierzchni ok. 80 ha spoczywa w całości na barkach gminy, i tak jak do czystości oraz pielęgnacji zieleni nie można mieć zastrzeżeń, tak stan trzech głównych alei pozostawiał sporo do życzenia. Z tego względu wiosną ubiegłego roku w parku zdrojowym miała miejsce wymiana nawierzchni jednej z trzech głównych alei spacerowych. Ponadto w 2005 roku zrealizowany został projekt zwiększenia atrakcyjności turystycznej Połczyzna Zdroju opracowany przez Urząd Miasta i Gminy, a dofinansowany przez PHARE. W ramach tego przedsięwzięcia zbudowana została ścieżka zdrowia, a wcześniej wyznaczone zostały dwa nowe szlaki rowerowe, zadbano też o zieleni i podjęto szereg prac porządkowych na terenie miasta i gminy.

Ścieżka zdrowia nie jest w Połczyźnie Zdroju niczym nowym. Przed laty w angielskiej części parku zdrojowego istniała tego typu infrastruktura, ale urządzenia do ćwiczeń zostały doszczętnie zdewastowane przez wandali, a następnie usunięte przez służby porządkowe. Obecny projekt zakłada wykonanie poszczególnych elementów z trwalszego i solidniejszego materiału – głównie grubych, drewnianych bali. Autorem koncepcji przebiegu ścież-



ki, jak również poszczególnych urządzeń do ćwiczeń jest **Leonard Dobryjanowicz**, pod którego czujnym okiem prowadzona jest obecnie instalacja urządzeń. Ścieżka będzie się rozpoczynać w pobliżu Zakładu Lecznictwa Uzdrowskiego „Podhale” i drózkami nad skarpą i nad stawami parkowymi zataczać będzie pętlę dochodzącą niemal do zapory na zalewie, o łącznej długości ponad 2 km. Ścieżka zdrowia składać się będzie z 12 urządzeń do ćwiczeń, z których każde będzie opatrzone tablicą informacyjną z odpowiednimi rysunkami. Dzięki zastosowaniu techniki graficznej, instrukcje będą zrozumiałe również dla zagranicznych amatorów aktywnego wypoczynku.

W ramach projektu na terenie gminy wyznaczone zostały dwa turystyczne szlaki rowerowe. Szlaki czerwony i niebieski liczą w sumie około 60 km. Pierwszy stanowi pętlę okalającą obszar gminy na południe od miasta (z Połczyna przez Ogrodno, Jaworowo, Brzękowiec, Czarnkowie, Gaworkowo, Kłokowo, Toporzyk, Międzyborze, Borkowo), drugi niebieski okrąża tereny na wschód od Połczyna (przez Łęzek, Zaborze, wzgórze Kołackie, nad jezioro Kołackie, a następnie przez Kołacz, Ogartowo, Ogrodno do Połczyna).

Ponadto w ramach projektu finansowanego przez PHARE zostało zakupionych kilka tysięcy sadzonek do parku

zdrojowego i na tereny wokół zalewu. Prowadzone były też prace porządkowe i pielęgnacyjne na terenach o znaczeniu turystycznym – skwery, place, parki, okolice wiejskich dworców, zabytkowych kościołów itp. Na potrzeby realizacji powyższych zadań w projekcie znalazły się pieniądze na stworzenie 20 etatów dla bezrobotnych przez okres 9 miesięcy.

INICJATYWY PONAD LOKALNE

W celu pozyskania funduszy na inwestycje mogące zwiększyć potencjał turystyczny gminy, samorząd Połczyna Zdroju bierze udział w kilku projektach o zasięgu ponad lokalnym. Dzięki temu udaje się realizować cały szereg działań na rzecz ochrony środowiska, co dla gminy stawiającej na turystykę jest niesłychanie istotne.

W roku 2005 zakończył się projekt pt. **„Zwiększenie potencjału turystycznego gmin Pojezierza Drawskiego”**, który zakładał przeprowadzenie dziewięciu zadań w sześciu gminach. Prace polegały na budowie kanalizacji, wodociągów i przepompowni ścieków w gminach Czaplonek, Drawsko Pomorskie, Kalisz Pomorski, Łobez, Połczyn Zdrój, Złocieniec. W ramach inwestycji wykonano w sumie 19,5 km sieci kanalizacyjnej, 14,5 km sieci wodociągowej i 42 przepompowni. Łącznie uzbrojono około

7 km² powierzchni. W wyniku realizacji inwestycji do sieci kanalizacyjnej podłączono ponad 350 nowych podmiotów, a ponad 270 podmiotów do sieci wodociągowej. Inwestycja była realizowana przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Pojezierza Drawskiego, którego Połczyn Zdrój jest członkiem a środki finansowe pochodziły w 70% z unijnego programu Spójność Społeczno- Gospodarcza PHARE 2002. Łączna wartość projektu wyniosła około 2,5 mln Euro. Na terenie gminy Połczyn Zdrój wykonanych zostało 2565 metrów kanalizacji grawitacyjnej i tłocznej oraz dwie przepompownie, w Dziwogórze i Przyrowie. Wartość inwestycji na terenie gminy wyniosła w sumie około 1,4 mln złotych. W trakcie realizacji zadania okazało się, że poza projektem niezbędna jest wymiana przyłączy kanalizacyjnych długości około 200 metrów. Prace te o wartości 45 tysięcy złotych gmina Połczyn Zdrój wykonała na własny koszt. -Realizacja tak dużych przedsięwzięć nie udała by się żadnej z gmin w pojedynkę. Sukces, jakim jest szczęśliwe zakończenie tej inwestycji był możliwy tylko dzięki współdziałaniu wielu gmin zrzeszonych w ramach Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Pojezierza Drawskiego — powiedziała Barbara Nowak, burmistrz Połczyna Zdroju — to najlepszy dowód na to, że na rozwój nie można patrzeć wyłącznie z perspektywy własnej gminy, a idea współpracy w skali regionu przynosi wymierne korzyści — podsumowała burmistrz.

Połczyn Zdrój uczestniczy również w wyjątkowym w skali całego kraju projekcie „**Zintegrowana Gospodarka Wodno-ściekowa w Dorzeczu Parsęty**”. Dzięki tej inicjatywie na terenie całego dorzecza w budowę kanalizacji, wodociągów, stacji uzdatniania wody, modernizację oczyszczalni i wielu innych działań, zostanie zainwestowanych około 700 mln złotych.

Czystość wody w rzekach, jeziorach, a także w kranach jest uzależniona od jakości infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej. Obecny stan tej infrastruktury daleko odbiega zarówno od standardów Unii Europejskiej, jak i polskich norm. W wielu miejscach, szczególnie na terenach wiejskich sieci wodno-kanalizacyjne po prostu nie istnieją. Woda czerpana jest z płytkich

przydomowych studni, ścieki trafiają do szamb (często nieszczelnych), a ich zawartość ze względu na koszty nie zawsze dociera tam gdzie powinna, czyli do oczyszczalni. W miastach sanitarne sieci kanalizacyjne często nie są oddzielone od deszczowych, a woda w kranach pozostawia wiele do życzenia. Problem ten dotyczy nie tylko Połczyna, ale większości obszarów Pomorza Zachodniego.

Tymczasem dla uzdrowiskowego miasta i gminy turystycznej czystość wody ma znaczenie szczególne. Przez gminę Połczyn Zdrój przepływa sześć rzek — Parsęta, Drawa, Wogra, Dębica, Bukowa, Mogilica, a aż trzy z nich mają tu swoje źródła. Na terenie gminy znajduje się 11 jezior o łącznej powierzchni około 450 hektarów. Ponadto w mieście działają aż trzy rozlewnie wody, dlatego można powiedzieć, że czystość tego surowca jest jednym z najważniejszych zadań miejscowego samorządu. „Zintegrowana Gospodarka Wodno-Ściekowa w Dorzeczu Parsęty” jest ewenementem na całą Polskę. Pod względem ilości gmin uczestniczących jest to w chwili obecnej największy projekt grupowy w kraju. To potężne przedsięwzięcie będzie polegało na wykonaniu około 1180 km sieci kanalizacji sanitarnej oraz ok. 550 km sieci wodociągowej. Zmodernizowanych ma zostać 14 oczyszczalni ścieków i 2 wybudowane. Zostaną wykonane prace remontowe lub modernizacyjne dla ok. 100 stacji uzdatniania wody. W samej gminie Połczyn Zdrój w zakresie kanalizacji wykonanych zostanie 97,5 km sieci (odcinek z Dziwogóry do Redła, nitka północna — Tychówka przez Bolkowo, Ostre Bardo, Buślary i z kolejny odcinek z Kołacza przez Ogartowo do Połczyna) i modernizacja oczyszczalni. W całym projekcie biorą udział 22 gminy w tym 3 miejskie (Kołobrzeg, Białogard i Szczecinek, który w obecnej chwili jeszcze nie należy do Związku), 6 miejsko-wiejskich (Połczyn Zdrój, Karlino, Barwice, Borne Sulinowo, Biały Bór, Bobolice) oraz 13 wiejskich (Białogard, Biesiekierz, Dygowo, Grzmiąca, Gościno, Kołobrzeg, Rąbino, Rymań, Siemyśl, Sławoborze, Szczecinek, Tychowo, Ustronie Morskie).

Kolejnym ponad lokalnym przedsięwzięciem Połczyna Zdroju jest rozwiąza-

nie problemu śmieci. Obecny sposób gospodarki odpadami w powiecie świdwińskim pozostawia sporo do życzenia. Istniejące składowiska odpadów w większości nie spełniają wymogów ochrony środowiska, a pozostały czas ich eksploatacji dobiega końca. Podjęcie projektu budowy nowoczesnego Międzygminnego Zakładu Gospodarki Odpadami oraz stworzenie jednolitego systemu odzysku i zagospodarowania odpadów są nieodzowne. Realizowany projekt obejmuje gminy powiatu świdwińskiego (Połczyn Zdrój, Rąbino, Sławoborze, gmina wiejska Świdwin), oraz powiatu drawskiego (miasto-gminę Czaplinek). W/w samorządy są założycielami i udziałowcami Międzygminnego Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami Sp. z o. o. Zakład Gospodarki Odpadami został wybudowany w miejscowości Wardyń Górny gm. Połczyn Zdrój, Powiat Świdwin.

Projekt utworzenia MPGO od samego początku realizowany jest dzięki finansowej pomocy:

- Duńskiej Agencji Ochrony Środowiska (DEPA),
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie
- środków pozyskanych ze Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

W skład Zakładu wchodzi:

- >> Kwatera reszty śmieciowej (balastu): zaprojektowana zgodnie z Dyrektywą UE 1999/31 oraz przepisami prawa polskiego. Do składowania dopuszcza się tylko resztę śmieciową oraz odpady, które nie nadają się do wykorzystania. Składowanie tylko reszty śmieciowej odbywać się będzie w warunkach całkowitego zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem gruntu oraz wód gruntowych,
- >> Sortownia odpadów — do segregacji (uszlachetniania) odpadów ze zbiórki selektywnej,
- >> Stacja recyklingu — przyjmująca surowce wtórne, wielkogabarytowe i ogrodowe. Struktura obejmuje szereg dużych kontenerów na różne frakcje odpadów, ustawionych na podłożu betonowym. Prostota, uwzględnia szczególnie problem kosztów, ale też ograniczone ilości spodziewanych odpadów,
- >> Kompostownia odpadów organicz-

nych — kompostownia przeznaczona jest do kompostowania odpadów ogrodowych i parkowych, osadów, frakcji organicznej stałych odpadów komunalnych, przy wykorzystaniu technologii "pryzmowej".

Gospodarka odpadami na obszarze objętym projektem oparta jest na maksymalnym odzysku odpadów ze strumienia odpadów komunalnych (minimalizacja odpadów), kompostowaniu frakcji mokrej (odpady organiczne, osad ściekowy), deponowaniu reszty śmieciowej w kwaterze balastu (frakcja sucha), separacji odpadów niebezpiecznych. Pozwala to na składowanie odpadów przy całkowitym zabezpieczeniu przed zanieczyszczeniem gruntów oraz wód gruntowych.

PRZYSZŁOŚĆ

Najważniejsza z punktu widzenia rozwoju Połczyna Zdroju, jako uzdrowiska będzie kontynuacja rewitalizacji starówki. W pierwszym etapie wyremontowanych zostało 9 kamienic i nawierzchnie 4 ulic, tymczasem miejscowy magistrat przygotował kompletną dokumentację na remont kolejnych 47 budynków w ścisłym śródmieściu, remont szpitala i zabytkowej kaplicy cmentarnej. Realizacja tej inwestycji w znacznym stopniu podniosłaby atrakcyjność miasta w oczach turystów, a biorąc pod uwagę ich rosnące oczekiwania można powiedzieć, że pozyskanie funduszy na to zadanie jest warunkiem powodzenia w działalności turystyczno-uzdrowiskowej.

Tomasz Chmielewski
UMiG Połczyn Zdrój

TURYSTYKA

wspólna sprawa



Archiwalna fotografia pijalni wód mineralnych, która została całkowicie zniszczona w latach 60-tych

Wysowa-Zdrój zwana niegdyś polskim Merano, to małe (6500 mieszkańców) lecz bardzo cenione uzdrowisko, znane przede wszystkim z ogromnego bogactwa złóż wód mineralnych. Na bazie tego naturalnego skarbu produkuje się słynną Wysowiankę. Obecnie Wysowa-Zdrój dysponuje 14 ujęciami wód mineralnych, ich różnorodność i naturalne właściwości wspomagają leczenie wielu schorzeń m. in. układu oddechowego, pokarmowego i moczowego.

Kolejną atrakcją dla okolicy stanowi nowo wybudowana pijalnia. Oficjalne otwarcie nastąpiło w grudniu 2006 roku. W uroczystości wzięli udział Dymitr Rydzanicz – wójt gminy Uście Gorlickie, Mirosław Wędrychowicz – starosta powiatu gorlickiego, wójtowie sąsied-

nych gmin, radni, sołtysi, księża proboszczowie i mieszkańcy uzdrowiska. Budowę obiektu rozpoczęto w maju 2006 roku, nowa pijalnia stanęła na miejscu starej, spalonej w latach 60, na terenie parku zdrojowego. Koszt inwestycji po przetargu wynosił 1.055.20 złotych. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego przeznaczył na ten cel 633.174 złotych, budżet państwa – 105.529 złotych. Konstrukcja nowej pijalni doskonale oddaje klimat i urodę budynku, zniszczonego przed laty. Bliźniaczo podobna, pięknie wpisuje się w krajobraz okolicy. Tu, można skosztować i sprawdzić dobroczynne działanie wód pochodzących aż z pięciu źródeł: Henryka, Franciszka, Anny, Józefa II i Słonego. Czynna jest od poniedziałku



Nowy budynek pijalni wód mineralnych zaprojektowany w miejscu i na wzór dawnej pijalni wód mineralnych w Wysowej-Zdroju

do piątku od godz. 10 do 12 i od 14 do 18. W soboty i niedziele od godz. 12 do 18. Decyzja o jej wybudowaniu, usytuowanie pijalni i doskonałe uchwycenie podobieństwa do oryginału niewątpliwie wpłynęły na podniesienie rangi i konkurencyjności uzdrowiska.

Udana realizacja projektu pociągnęła kolejną inwestycję. Jest nią współfinansowana z funduszy Unii Europejskiej modernizacja sieci wodociągowej i ujęcia wody w Wysowej-Zdroju, z programu Interreg III A Polska – Republika Słowacka.

Sieć wodociągowa w Wysowej-Zdroju ma około 30 lat, wymaga kapitalnego remontu i modernizacji. Projekt „Rozbudowa sieci, kanalizacji sanitarnej i modernizacja oczyszczalni ścieków” został oszacowany na ponad 6.500.000 złotych – ocenę formalną ma już za sobą, teraz będzie poddany kolejnym procedurom wyboru.

A póki co, warto się wybrać na Festyn Folklorystyczny, który odbędzie się na początku sierpnia. Podczas dwu-

dniowej imprezy, w parku zdrojowym będzie można obejrzeć arcydzieła wykonane przez rzemieślników ludowych, zatańczyć skoczego oberka i zakosztować smakołyków regionalnej kuchni.



Udana realizacja projektu pociągnęła kolejną inwestycję. Jest nią współfinansowana z funduszy Unii Europejskiej modernizacja sieci wodociągowej i ujęcia wody w Wysowej-Zdroju, z programu Interreg III A Polska – Republika Słowacka

Z czym wiążą się zmiany systemu finansowego samorządów terytorialnych, w jakim kierunku te przekształcenia powinny dążyć i jaka jest różnica między reformą dochodów jednostek samorządów terytorialnych a reformą systemu podatkowego w Polsce – wszystkich zainteresowanych tym zagadnieniem odsyłamy do poniższego opracowania, autorstwa dra Tomasza Wołowca. Kolejny referat porusza kwestię wprowadzenia podatku katastralnego w Polsce. Szczegółowa definicja, przykłady funkcjonowania w innych krajach Unii Europejskiej pozwolą przyjrzeć się, zarówno plusom, jak i minusom wprowadzenia takiego podatku w Polsce.

Plany reformy SYSTEMU FINANSOWANIA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Kierunki reform systemu finansowania jednostek samorządu terytorialnego

System finansowy określany jest jako „mechanizm współtworzenia i przepływu siły nabywczej między niefinansowymi podmiotami gospodarczymi, w skład którego wchodzi instrumenty, rynki finansowe, instytucje finansowe oraz zasady określające sposób ich funkcjonowania”.¹

Pojęcie finansów samorządu terytorialnego może być rozpatrywane w znaczeniu podmiotowym i przedmiotowym. W ujęciu podmiotowym finanse samorządu terytorialnego w Polsce to finanse gmin, ich związków oraz organów je reprezentujących

(chodzi więc tutaj o władze gminne, jak i jednostki im podporządkowane, nawet jeśli te ostatnie posiadają dużą niezależność organizacyjną i finansową). W ujęciu przedmiotowym finanse gmin to przede wszystkim ich gospodarka budżetowa oraz wszystkie zjawiska związane z jej funkcjonowaniem, takie jak: opracowywanie, uchwalanie i wykonywanie budżetu.²

Jednostki samorządu terytorialnego powstały w procesie decentralizacji administracji publicznej, więc system finansów publicznych również powinien odzwierciedlać rozszerzającą się

decentralizację wykonywanych zadań publicznych, czyli inaczej decentralizację zasobów środków publicznych (którą określają powiększające się kwoty środków rozdzielanych poprzez budżety samorządowe – lokalne, regionalne), jak również decentralizację uprawnień władczych w zakresie pozyskiwanych i wykorzystywanych publicznych środków finansowych.

Obecny system dochodów jednostek samorządu terytorialnego wymaga krytycznej oceny i jednocześnie wymaga przeprowadzenia gruntownej reformy.

Analizując strukturę dochodów jednostek samorządu terytorialnego można zauważyć, że jest ona zróżnicowana na poszczególnych szczeblach samorządu. Szczeble ponadgminne (przede wszystkim powiaty) wykazują nieduże dochody własne, w których podstawową część stanowią subwencje i dotacje. Dochody własne tych jednostek stanowią małe procentowe udziały w podatkach dochodowych, ponadto udziały te zakładają pozbawienie samorządów wszelkiego władztwa podatkowego w zakresie tych podatków. Udział w podatkach państwowych ma zatem znaczenie formalne i nie ma cech formułowanych na gruncie teoretycznym w odniesieniu do kategorii dochodów własnych.

Negatywnie należy ocenić niedostosowanie obecnego systemu finansów szczebli ponadgminnych do standardów wynikających z Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego oraz Konstytucji RP, przede wszystkim w zakresie władztwa podatkowego. Z tego względu powiaty jak i województwa nie posiadają dochodów o charakterze daniowym, w których zakresie mogłyby określać ich wysokość. Władztwo gmin w zakresie przyznawanych im podatków także nie jest jednolite i nie zawsze określa możliwość ustalania wysokości tych podatków. Podsumowując należy stwierdzić, że samorzady pozbawione zostały lub są wyposażone w ograniczonym zakresie w możliwości dysponowania bardzo istotnym instrumentem realizacji własnej polityki finansowej.

Kierunki zmian systemu dochodów jednostek samorządu terytorialnego powinny opierać się na realizacji takich zasad jak: ³

Zasada stabilności i pewności źródeł dochodów,

Zasada wydajności i elastyczności źródeł dochodów,

Zasada adekwatności środków do zadań,

Zasada terytorialnej lokalizacji źródeł dochodów,

Zasada minimalizowania rozbieżności w poziomie dochodów jednostek samorządu terytorialnego,

Zasada przyznania samorządom władztwa finansowego, w tym podatkowego,

Zasada dostępu do rynku kapitałowego,

Zasada kształtowania form redystrybucji środków publicznych dla jednostek samorządu terytorialnego przy udziale przedstawicieli samorządu.

Założenia kierunków zmian w systemie dochodów jednostek samorządu terytorialnego oparte zostały na teorii oraz na wnioskach wysuwanych przez praktyków. Założenia te obejmują:

Model finansowania jednostek samorządu terytorialnego powinien zostać oparty na założeniu zwiększenia roli dochodów własnych w strukturze dochodów budżetowych jednostek samorządu terytorialnego. Założenie to powinno odnosić się przede wszystkim do szczebli ponadgminnych. Aktualnie dochody własne jednostek samorządu terytorialnego obejmują dochody, zgodne z klasyfikacją określoną w Konstytucji, a co do których samorzady nie posiadają władztwa finansowego (udziały w podatkach państwowych). W celu zwiększenia znaczenia tak pojmowanych dochodów własnych najlepszym wyjściem będzie zwiększenie wielkości procentowych udziałów w podatkach państwowych. Będzie to możliwe dzięki temu, że dynamika tych dochodów miarę wzrostu gospodarczego kraju będzie ulegała zwiększeniu w dłuższym okresie.

Wdrożenie zwiększenia udziałów

stwarza dla samorządów motywację do wspierania rozwoju gospodarczego, jednak dopiero ustanowienie realnego władztwa w obszarze podatków, posiadające ogromne znaczenie fiskalne dla budżetów samorządowych, pozwoli na uznanie ich za właściwe instrumenty takiej polityki.

>> Kolejnym elementem zmian powinno być zadbanie o podniesienie poziomu egzekwowania swoich należności, pomoc podmiotom gospodarczym mającym trudności finansowe oraz zmniejszenie obciążeń fiskalnych mieszkańców.

>> Wynikiem zwiększenia roli dochodów własnych w strukturze dochodów budżetowych jednostek samorządu terytorialnego powinno być ograniczenie roli subwencji, a zwłaszcza dotacji w finansowaniu budżetów samorządowych. Oznaczałoby to zastąpienie dotacji i subwencji dochodami własnymi. Jednocześnie należałoby to powiązać z ograniczeniem roli dotacji celowych, przeznaczonych na finansowanie zadań zleconych. Byłoby to zasadne w przypadku gdzie zadania zlecone zostaną przekształcone w zadania własne. Analiza obecnego podziału zadań na własne i zlecone nie jest jasna ponieważ podział nie został przeprowadzony na podstawie wyraźnych kryteriów, takich jak: zaspokajanie potrzeb lokalnych oraz realizację zadań ogólnospołecznych.

>> Konsekwencją wprowadzenia systemu dochodów opartych na zwiększonych dochodach własnych spowoduje równocześnie konieczność wykorzystania w większym stopniu funkcji wyrównawczych realizowanych poprzez instytucję subwencji ogólnej. Efektem tego może być konieczność uzupełnienia mechanizmu wyrównawczego subwencji systemem wtórnej redystrybucji dochodów. Spowodowałoby to konieczność rozszerzenia obowiązku dokonywania wpłat na jednostki wszystkich szczebli samorządu, tj. także powiaty i województwa. Środki pochodzące z wpłat byłyby, tak jak obecnie wpłaty gminy, rozdzielane poprzez budżet państwa między jednostki samorządu teryto-

rialnego, których dochody własne znacząco odbiegają od poziomu dochodów jednostek lepiej wyposażonych dzięki dochodom własnym.

Zwiększenie roli funkcji wyrównawczej spowoduje ograniczenie subwencji jako metody finansowania zadań i skupieniu się na określeniu kryteriów oceny dochodowości danej jednostki samorządu terytorialnego lub oceny wyznaczonego dla każdej jednostki zakresu zadań. W pierwszym przypadku oznacza to, że podstawą wyrównania może być porównanie do jednostki o najwyższym poziomie dochodów bądź do ustalonej, na podstawie tych obliczeń, tzw. średniej dochodowości. Odnośnie drugiego przypadku kryteria podziału subwencji powiązane są z przeprowadzoną kategoryzacją jednostek samorządu terytorialnego.

Opisane wyżej kierunki reformy systemu finansowego, których skutkiem jest zawsze inne rozłożenie dochodów pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego, powinny być wprowadzone z zastosowaniem odpowiedniego mechanizmu dostosowawczego, którego zadaniem będzie w okresie 3 – 5 lat korygowanie znaczących dysproporcji występujących w okresie przejściowym w tych jednostkach, w poziomie dochodów poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego.

Bez względu na reformy systemu dochodów należy zauważyć, że możliwości budżetowe samorządów nie będą odpowiadały ich potrzebom, zwłaszcza inwestycyjnym. W związku z tym należy poszukiwać rozwiązań zwiększających zdolność jednostek samorządu terytorialnego do inwestowania w rozwój i modernizację infrastruktury oraz wzrostu zdolności absorbowania środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej.

Powyższy problem nasuwa dwa istotne zagadnienia:

>> Wyposażenie i spopularyzowanie wśród samorządów innych mechanizmów pozyskiwania środków finansowych niż tradycyjne dochody budżetowe, takich jak partnerstwo publiczno-prawne (tutaj konieczne jest

określenie prawne granic, procedur i modeli) oraz stosowanie nowych technik pozyskiwania środków, np. poprzez techniki sekurytyzacyjne. Sekurytyzacja oznacza sprzedaż przyszłych wpływów budżetowych z określonych inwestycji za pomocą emisji papierów dłużnych zabezpieczonych tymi wpływami. Jest to metoda konkurencyjna w stosunku do emisji obligacji komunalnych i nieco efektywniejsza niż emisja tzw. obligacji przychodowych.

>> Modyfikacja regulacji prawnych dotyczących kwestii długu jednostek samorządu terytorialnego. W konsekwencji przekroczenia konstytucyjnego limitu długu publicznego ustawa o finansach publicznych wprowadziła dodatkowe ograniczenia praw jednostek samorządu terytorialnego do kreowania lokalnego i regionalnego długu publicznego. Analiza sytuacji pozwala stwierdzić, że nie należy likwidować w pełni tych ograniczeń lecz zindywidualizować je według rzeczywistych mierników potencjału kredytowego konkretnej jednostki samorządu terytorialnego (mierzonego zdolnością do spłaty zadłużenia).

Ponadto widoczne są braki w regulacjach prawnych dotyczących sytuacji zadłużenia dla stabilnej kondycji ekonomicznej – finansowej poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego (regulacji postępowania naprawczego, określania źródeł i warunków finansowania w sytuacji zagrożenia 'niewypłacalnością' konkretnych jednostek samorządu terytorialnego).

Niezbędna jest całościowa reforma regulacji prawnych, związanych z problemami rozwoju regionalnego. Stan obecny w tej kwestii regulują akty prawne niskiej rangi, które nie są wystarczające do stymulowania odpowiedniej polityki rozwoju regionalnego. Cechuje je zbyt ogólnikowość i życzeniowość. Skomplikowane są kryteria rozdziału środków na rozwój regionalny, zwłaszcza w obszarze wyboru projektów i przyznawania środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Na uwagę zasługuje słabo sprecyzowany charakter prawny

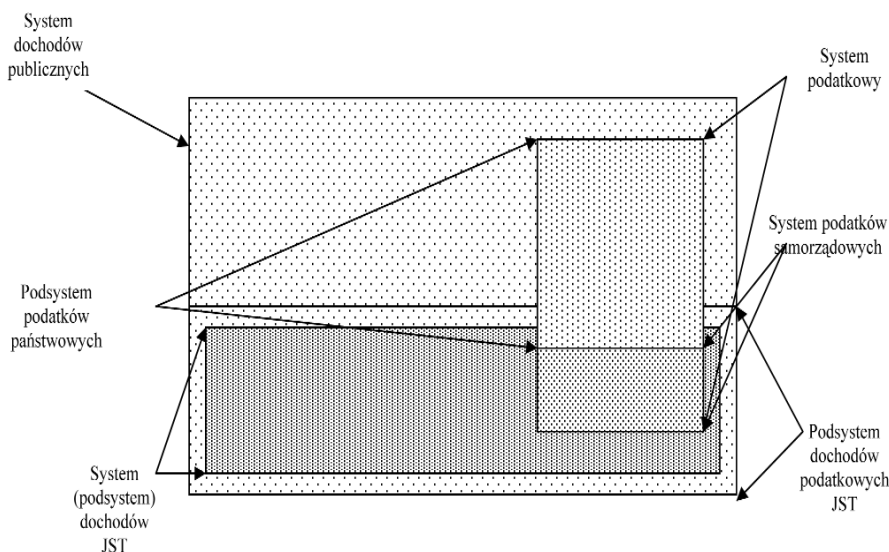
planów wieloletnich, a zwłaszcza ich stosunek do budżetów publicznych. W tej kwestii należałoby wyraźnie określić w przepisach prawnych procedury i przesłanki uzasadniające dobrane modyfikacje planów i programów wieloletnich.

Kolejny problem dotyczy układu kompetencji w zakresie dużego skoncentrowania uprawnień w zakresie rozwoju regionalnego na szczeblu centralnym, co pozbawia samorządy wojewódzkie wpływu na istotne sprawy w w/w zakresie.

Podsumowując: system finansów samorządu terytorialnego wymaga kluczowych zmian we wszystkich jego obszarach, w tym: systemu dochodów, gospodarki budżetowej, systemu przychodów budżetowych, systemu efektywnego wykorzystania środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Opisanie wyżej kierunki zmian powinny uwzględniać dotychczasowe doświadczenia Polski i innych krajów europejskich oraz postulaty teoretyków. Jednocześnie powinny prowadzić do wzrostu zaangażowania samorządów w realizację skutecznej polityki społecznej, gospodarczej i finansowej.

Priorytetowe kierunki przekształceń wiążą się ściśle z działaniami w zakresie decentralizacji finansów publicznych, polegającymi na znaczącym zwiększaniu władztwa finansowego jednostek samorządu terytorialnego, rozszerzającego ich odpowiedzialność za skuteczną i racjonalną realizację polityki finansowej.

Konieczne jest wprowadzenie nowych rozwiązań rozwijających zdolność samorządów do absorpcji środków unijnych, przy zachowaniu niezbędnej ostrożności, zwłaszcza w zakresie łagodzenia rygorów poziomu zadłużenia samorządów oraz dbałości o eliminowanie czynników stanowiących zagrożenie dla stabilnej kondycji ekonomicznej – finansowej poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. Niezbędna jest również obiektywizacja kryteriów wyboru projektów i przyznawania środków publicznych (krajowych i zagranicz-



Rys. 1. System dochodów JST, system podatkowy i podatki samorządowe w systemie dochodów publicznych

Źródło: Alicja Pomorska (red.), 'Kierunki reformy polskiego systemu podatkowego'. Wydawnictwo UMCS, Lublin 2003, str. 387.

nych) na ich realizację.

REFORMA DOCHODÓW JST A REFORMA SYSTEMU PODATKOWEGO W POLSCE

System dochodów jednostek samorządu terytorialnego (JST) jest elementem szerszej kategorii, którą stanowi system dochodów publicznych. Z kolei do systemu podatkowego, jako jego części, wchodzi podsystem podatków samorządowych. Ten ostatni jest jednocześnie jednym z ważniejszych elementów podsystemu dochodów JST. Jednocześnie trzeba zaznaczyć, że niektóre elementy podsystemu podatków państwowych wchodzi do podsystemu dochodów JST, chociażby poprzez instytucję udziałów JST w podatkach państwowych. Związki te przedstawia poniższy rysunek.

System podatkowy i system (podsystem) dochodów JST przeplatają się nawzajem, pozostają ze sobą w różnorodnych związkach i oddziałują na siebie. Dlatego też nie jest możliwe prawidłowe zre-

formowanie jednego z tych podsystemów, bez uwzględnienia reformy drugiego systemu.

Analizując wskaźniki relacji między wysokością dochodów podatkowych samorządu terytorialnego i państwa widoczny jest związek pomiędzy stopniem decentralizacji zadań (wydatków) i wysokością dochodów podatkowych samorządu terytorialnego, kształtujący zasadę, że im większy jest stopień decentralizacji zadań, tym większa jest rola dochodów podatkowych samorządu terytorialnego w systemie dochodów podatkowych danego kraju. Nie ma z kolei tak wyraźnego związku między stopniem decentralizacji a wielkością dochodów z 'własnych' podatków samorządowych.

dr Tomasz Wołowicz

1 Por. Ewa Hellich, *Rachunkowość jednostek samorządowych*, Wydawnictwo: Difin, Warszawa 2000.

2 Grażyna Krasowska – Walczak, 'Finanse publiczne', Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej, Poznań 1997, str. 132

3 Zob. szerzej: Alicja Pomorska (red.), *Polski system podatkowy – założenia a realizacja*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2004.

Ocena możliwości wprowadzenia **PODATKU KATASTRALNEGO W POLSCE**

POJĘCIE KATASTRU FISKALNEGO I JEGO ISTOTA

Podatki od nieruchomości oparte na wartości są charakterystyczne dla państw członków Unii Europejskiej, gdzie model opodatkowania nieruchomości jest bezpośrednio związany z katastrzem nieruchomości. Wszystkie dane potrzebne do określenia podatku są zawarte w katastrze, co znakomicie ułatwia realizację i pobór podatku i to zarówno w ujęciu podmiotowym, jak i przedmiotowym. Podmiotem jest najczęściej podmiot uwidoczniiony w katastrze, a płaci on podatek od nieruchomości też tam opisaną. Tak duża rola katastru w systemie opodatkowania nieruchomości powoduje, że są one określane mianem katastralnych systemów opodatkowania nieruchomości. Bardzo często też określa się je mianem systemów ad wiórem, nawiązując do wartości jako podstawy opodatkowania nieruchomości.

Konstrukcja podatku, którego podstawę stanowi wartość katastralna, nie jest rozwiązaniem nowym, a wręcz przeciwnie – od dosyć dawna powszechnie stosowanym w większości państw, w których występuje w ogóle opodatkowanie nieruchomości.¹ Początków katastru i opartych na nim podatków katastralnych, można się doszukać już w starożytności. Podstawy nowoczesnego katastru ukształtowały się dopiero w XIX wieku, kiedy to zostały założone tego typu rejestry

nieruchomości we Francji (1850 r.) i monarchii Austriacko-Węgierskiej (1881 r.). W XX wieku kataster, rozumiany jako urzędowy system informacyjny zawierający dane o przedmiotach katastralnych (nieruchomościach w tym również budynkach i budowlach) oraz o podmiotach katastralnych (osobach fizycznych i prawnych będących właścicielami lub posiadaczami nieruchomości), staje się coraz bardziej powszechny. Od samego początku jednym z głównych zadań katastru, poza zabezpieczeniem obrotu nieruchomościami, było objęcie spisem nieruchomości podlegających opodatkowaniu.²

Pojęcie „kataster” oznacza różne rodzaje rejestrów rzeczowych, które obejmują na przykład obiekty budowlane (kataster ubezpieczeniowy), wody (kataster wodny), grunty (kataster gruntowy).³ W praktyce kataster jest definiowany jako metodycznie prowadzona publiczna ewidencja danych o wszystkich nieruchomościach na obszarze kraju lub prowincji. Podstawą ewidencji są pomiary granic oznaczonych odpowiednimi identyfikatorami nieruchomości. Zarys granic oraz identyfikatory są zazwyczaj pokazywane na mapach wielkoskalowych, które wraz z rejestrami mogą przedstawiać dla każdej nieruchomości m. in. jej rodzaj, użytkowanie, wielkość, wartość oraz pra-

wa do niej.⁴ Kataster bywa także określany jako aktualny system informacji o terenie oparty na działkach gruntu, zawierający rejestr praw rzeczowych do gruntu. Obejmuje on geometryczny opis działek gruntu w powiązaniu z rejestrami opisującymi charakter tych praw, wartość działki i ich zmiany. System ten może być ustanowiony dla celów fiskalnych, prawnych i rozwoju i zabezpieczenia środowiska.⁵

W ujęciu ogólnym kataster określany jest jako rejestr zawierający urzędowy opis gruntów i budynków oraz wartości katastralnych nieruchomości. Musi on zawierać dokładne dane podmiotowe i przedmiotowe dotyczące identyfikacji podatnika, wielkości nieruchomości, jej charakteru użytkowego oraz opis jej części składowych. Informacje te decydują o wartości nieruchomości a w konsekwencji o wysokości podatku katastralnego.⁶ Z kolei Europejska Komisja Gospodarcza ONZ definiuje kataster jako system informacyjny złożony z dwóch części – graficznej (map lub planów), która obrazuje wielkości i położenie wszystkich działek oraz opisowej, charakteryzującej atrybuty gruntu.⁷

W oparciu o prezentowane poglądy na temat katastru można sformułować następujące cechy, którym powinien on odpowiadać. Wydaje się, iż powinien on zawierać informacje o nieruchomości, prawach rzeczowych do nieruchomości, prawach i ograniczeniach dotyczących korzystania z gruntów. Ponadto powinien pełnić funkcje systemu informacyjnego i obligatoryjnie podlegać aktualizacji. System ten powinien funkcjonować w sposób ciągły zgodnie z przyjętymi zasadami na obszarze całego państwa na podstawie ustaw i rozporządzeń. Nadzór i prowadzenie katastru powinno znaleźć się w kompetencjach organów administracji państwowej, gdyż umożliwi to sprawne funkcjonowanie tego podatku. Kataster nieruchomości wspólnie z księgami wieczystymi oraz rejestrem fiskalnym tworzy system katastralny rozumiany jako zbiór danych zawartych w wymienionych podsystemach oraz procedur dotyczących przyjmo-

wania, przetwarzania i udostępniania danych.⁸

Można wyróżnić następujące trzy modele katastru: fiskalny, prawny i fizyczny.

Model fiskalny charakteryzuje się tym, iż zawarte są w nim dane niezbędne do wymierzenia podatków obciążających nieruchomości (dane podatnika, wartość nieruchomości, dochody z niej uzyskiwane). Zastosowanie takiego modelu jest tanie i proste, nie wymaga bowiem ustalenia stosunków własnościowych i dużych nakładów finansowych.

Z kolei model prawny ma na celu ustalenie stanu prawnego nieruchomości, tzn. ustalenie właściciela nieruchomości i rejestrację praw do nieruchomości. Zawarte są w nim informacje dotyczące prawa własności oraz praw i obciążeń związanych z nieruchomością. Rejestr ten ma powiązania z księgami wieczystymi lub może je zastąpić. Zastosowanie katastru prawnego musi być poprzedzone uporządkowaniem praw własności do poszczególnych nieruchomości i wytyczeniem ich granic. Może to powodować konieczność ponoszenia istotnych nakładów finansowych i jest czasochłonne, ale konieczne do prawidłowego funkcjonowania katastru.

Natomiast na kataster fizyczny składają się mapy, plany i opisy nieruchomości oraz obiektów wchodzących w jej skład. Zawiera on także dane dotyczące przeznaczenia i użytkowania nieruchomości.

Poza wymienionymi przykładami, w wyniku rozwoju instytucji katastru ukształtował się model wielozadaniowy, który wykorzystywany jest do jednoczesnej realizacji wielu celów takich jak: planowania przestrzennego, planowania gospodarczego, wymiaru podatków i świadczeń, oznaczania nieruchomości w księgach wieczystych i statystyki państwowej. Jest on efektem rozwoju technicznego oraz stopniowej harmonizacji systemów ekonomicznych i prawnych państw.⁹

W procesie tworzenia katastru nieruchomości należy wykorzystać ewidencje gruntów i budynków oraz

informacje pochodzące z innych źródeł takich, jak np.: księgi wieczyste, państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny, zasób statystyki publicznej oraz dokumentacja architektoniczno-budowlana. Podstawą prawną do przekształcenia obecnej ewidencji gruntów i budynków w nowoczesny kataster nieruchomości jest Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie ewidencji gruntów i budynków.¹⁰

FUNKCJONOWANIE PODATKU KATASTRALNEGO W WYBRANYCH KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ

Już od wieków w Europie funkcjonują katastralne systemy opodatkowania nieruchomości. Poniżej zostaną przedstawione rozwiązania, na których wzorują się polscy projektanci zmian w systemie podatków od nieruchomości. Opisane zostaną systemy katastralne Francji, Niemiec i Wielkiej Brytanii.

Początki katastru we Francji stanowiące bazę systemu obecnego, sięgają epoki napoleońskiej tj. ustawy z 1807 r. Na jej podstawie rozpoczęto zakładanie katastru nieruchomości dla obszaru całego państwa. Podstawowym celem wprowadzenia katastru był cel fiskalny. Kataster miał przede wszystkim zwiększyć wpływy z wprowadzonego nowego podatku od dóbr nieruchomości. Dopiero kolejnym jego zadaniem było uporządkowanie spraw własnościowych i innych praw do nieruchomości, które ulegały wielu przeobrażeniom w okresie Wielkiej Rewolucji. Fiskalny charakter katastru jaki został mu wówczas nadany kształtował jego obraz aż do czasów współczesnych. Obecnie we Francji kataster pojmowany jest jako zbiór dokumentów dotyczących nieruchomości, który jest zakładany, prowadzony i uaktualniany przez administrację fiskalną dla potrzeb podatku od nieruchomości.¹¹

Zasadniczym celem katastru we Francji jest dokonanie spisu:

>> wszystkich nieruchomości na obszarze kraju,

>> właścicieli i innych osób nimi władających,

>> ustanowienie odpowiednich jednostek katastralnych (fiskalnych) wraz z ich opisem i dokonaną wyceną dla celów podatkowych.

Jest to możliwe dzięki funkcjom jakie pełni kataster.

Pierwszą z nich jest funkcja techniczna, która realizowana jest na trzech poziomach:

1) opracowywania (sporządzania) planów katastralnych metodą:

- a) ponownego zakładania planów,
- b) identyfikacji planów,

2) prowadzenia planów katastralnych,

3) koordynacji pomiarów (danych) sporządzanych w dużych skalach.

Ponowne zakładanie planów przewidywała fundamentalna dla rozwoju katastru francuskiego ustawa z 1930 r., wprowadzająca zasadę bieżącej aktualizacji danych katastralnych. Zgodnie z tą zasadą wszystkie dawne plany (datowane jeszcze w czasach Napoleona I) zostały sporządzone w nowy sposób odpowiadający aktualnym wymaganiom. Prace nad nimi zostały zakończone dopiero w połowie lat osiemdziesiątych.

Bieżące prowadzenie planów (ciągła aktualizacja) ma miejsce w urzędach katastralnych, które dokonują w planach poprawek wynikających ze zmian granic nieruchomości oraz oznaczeń topograficznych i fiskalnych. Podstawą do nanoszenia zmian granic nieruchomości jest dokument mierniczy lub dokument modyfikacji jednostki katastralnej, które to urzędowe dokumenty sporządzane są na żądanie stron i przez nich poświadczane. Inne przypadki zmian jak np. nowe konstrukcje, wyburzenia, odmienne przeznaczenie gruntów itp., powodujące modyfikację oznaczeń topograficznych lub fiskalnych rejestrowane są na podstawie ustaleń ewidencyjnych odpowiednich służb państwowych.¹²

Podatek katastralny we Francji pełni także funkcję fiskalną. Prowadzona ewidencja katastralna umożliwia

określenie podmiotu, przedmiotu oraz podstawy opodatkowania. Bazą dla generowania danych fiskalnych jest instytucja zwana rewizją generalną wyceny nieruchomości. Jest to kompleksowa wycena, która ze względu na swoją złożoność i czasochłonność realizacji dokonywana jest raz na kilkanaście lat. W jej wyniku określa się:

>> kategorie (rodzaje) nieruchomości,

>> punkty odniesienia (obiekty wzorcowe) dla dokonywania klasyfikacji drogą porównawczą,

>> taryfy odpowiadające każdej kategorii w zależności od gminy,

>> zasady harmonizacji w ramach departamentu i regionu.

W okresie między tymi operacjami dokonuje się corocznych podsumowań zmian jakie zachodzą w nieruchomościach wraz z okresową ich aktualizacją.

Generalnie przyjmuje się, że podmiotem zobowiązanym do zapłaty podatku jest właściciel nieruchomości. W niektórych jednak przypadkach, zwłaszcza w odniesieniu do umów długoterminowych (np. użytkowanie wieczyste, dzierżawa), podatnikiem jest podmiot faktycznie władający nieruchomością. Dlatego między innymi w ewidencji katastralnej oprócz podatnika zamieszcza się także prawa jakie przysługują do nieruchomości.

Punktem wyjścia dla ustalenia przedmiotu podatku jest spis nieruchomości. W odniesieniu do nieruchomości niezabudowanych podstawę stanowi plan katastralny, który reprezentuje wszystkie parcele w gminie i pozwala je zidentyfikować oraz wyznaczyć granice i wyliczyć powierzchnię. Dla nieruchomości zabudowanych przedmiot określany jest na podstawie składanych przez podatników deklaracji.¹³

Z kolei w praktyce zadania funkcji prawnej są realizowane poprzez:

- 1) identyfikację nieruchomości,
- 2) jej fizyczny opis.

Zgodnie z prawem, każdy dokument dotyczący nieruchomości i podlegający obowiązkowi publikacji musi w swojej treści opierać się na danych

katastralnych (wyciąg z ewidencji poświęcony przez urząd katastralny).

W związku z faktem, że kataster jest źródłem informacji fiskalnej, prawnej i ekonomicznej, jego rolą jest także gromadzenie odpowiedniej dokumentacji. Jest ona dostępna dla organów administracji, jak i dla osób prywatnych. Oprócz Urzędów Katastralnych kopie dokumentów znajdują się także w merostwach. Kopie dokumentów lub ich wyciągi przechowywane są w formie fotokopii reprodukcji planów, mikrodruków oraz kopii taśm magnetycznych.

We Francji istnieją dwa rodzaje podatków od nieruchomości:

>> od nieruchomości niezabudowanych,

>> od nieruchomości zabudowanych, w tym: od lokali mieszkalnych oraz od lokali użytkowych.

Podatkowi od nieruchomości niezabudowanych podlegają wszystkie grunty położone na obszarze Francji, z wyjątkiem tych, które są enumeratywnie wymienione w Kodeksie Generalnym Podatków.

Przez podatek od nieruchomości zabudowanych należy rozumieć nie tylko sam podatek od nieruchomości wścisłym tego słowa znaczeniu, ale także opłaty dodatkowe takie jak: specjalna opłata od wyposażenia lub opłata od wywozu śmieci, które mają prawo nakładać władze gminne. W związku z tym np. zwolnienie ciąży od podatku od nieruchomości nie oznacza wcale zwolnienia od innych opłat.¹⁴

Opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości zabudowanych podlegają następujące rodzaje obiektów:

a) konstrukcje w znaczeniu ścisłym:

Dla opodatkowania podatkiem od nieruchomości zabudowanych niezbędne jest aby dana konstrukcja spełniała dwa kryteria:

>> jest umocowana na gruncie w stałym miejscu (bez względu na to, czy elementem nośnym są słupy) w sposób uniemożliwiający jej przeniesienie bez rozbiórki,

>> ma charakter rzeczywistego budynku.

b) instalacje zbliżone do konstrukcji:

>> instalacje przemysłowe i handlowe (hangary, silosy, termy itp.), które nie są możliwe do przesunięcia zwykłymi środkami. Ich przeciwieństwem są np. wagony sypialne, barakowozy, karawany – nie podlegające opodatkowaniu,

>> instalacje magazynowe, przez które rozumie się zamknięte pomieszczenia składowe przedsiębiorstw,

>> obiekty murowane o charakterze rzeczynistej konstrukcji jak: kominy fabryczne, regeneratory powietrza, urządzenia służące eksploatacji mine-
rałów,

>> stacje oczyszczania ścieków (z wyjątkiem basenów i kadzi),

>> drogi komunikacyjne naziemne, podziemne, wodne i powietrzne (mosty, wiadukty, perony, pasy startowe, tamy i zapory wykorzystywane w celach publicznych).

c) statki służące stałym celom:

Chodzi o cele mieszkalne, handlowe lub przemysłowe (nawet jeżeli są przycumowane).

d) grunty:

>> tereny pod budynkami i tereny stanowiące ich przynależności (przylegające do danej konstrukcji i niezbędne do jej użytkowania takie jak: podwórza, drogi dojazdowe itp.). Dla celów praktycznych przyjmuje się, że ogród stanowi przynależność domu, jeżeli jego powierzchnia nie przekracza 500 m²,

>> tereny wyłączone spod uprawy na cele przemysłowe lub handlowe,

>> tereny na których są posadowione instalacje wymienione w art. 382-11 Kodeksu Generalnego Podatków. Chodzi o tereny z wyposażeniem (uzbrojeniem) w ścisłym tego słowa znaczeniu, a także obiekty szczególnego przeznaczenia. Do tej kategorii zalicza się także otwarte tereny inwestycyjne,

>> tereny uprawne lub nieuprawne wykorzystywane dla celów reklamowych (handlowych i przemysłowych). Podlegają one opodatkowaniu, jeżeli znajdują się w odległości większej niż 100 m od aglomeracji. Należy zauważyć, że nie stanowi aglomeracji poje-

dynczy budynek.

Opodatkowanie nieruchomości opiera się generalnie na wartości czynszowej. Rozumie się przez to hipotetyczny dochód, jaki mogłaby przynieść nieruchomość wynajęta w normalnych (nie odbiegających od przeciętnych) warunkach. Wartość ta stanowi dla podatków lokalnych bazę do określenia podstawy opodatkowania, lecz jej wyliczenie następuje w dość skomplikowany sposób.

Dla określenia wartości czynszowej stosowane są różne metody szacowania nieruchomości, w zależności od tego, czy mamy do czynienia z lokalem mieszkalnym, użytkowym, handlowym, zakładem przemysłowym lub domem o wyjątkowym charakterze.

Z kolei Niemiecki kataster prowadzony jest przez okręgowe i lokalne urzędy katastralne, które także są odpowiedzialne za wycenę nieruchomości dla celów podatkowych. Wycena dokonywana jest przez powoływanych urzędowo geodetów. Zakres wykonywanych przez geodetów czynności dotyczących prowadzenia katastru jest zróżnicowany w zależności od landu.

Rejestr obejmuje wszystkie nieruchomości położone na terytorium określonego landu. Zawarte w nim informacje dotyczą właściciela nieruchomości, danych identyfikacyjno-opisowych nieruchomości (jej położenie, granice, zarys budynku, klasa gleby) oraz danych rejestracji prawnej.

Nieruchomościami w rozumieniu katastru nieruchomości są parcele (Flurstuck), a także budynki i budowle (Gebäude) w przeciwieństwie do działki gruntu (Grundstück), która jest pojęciem i jednostką wieczystoksięgową.

Pod pojęciem parcela należy rozumieć część powierzchni ziemskiej posiadającą granice, która jako jednostka katastralna została wykazana w rejestrze pod określonym numerem.

Ogólno-prawne pojęcie działki gruntowej oznacza każdą część powierzchni ziemskiej wyodrębnioną

przestrzennie za pomocą granic, która jest skatalogowana jako samodzielna jednostka lub jest wpisana na wspólnej karcie księgi wieczystej pod określonym numerem spisu inwentaryzacyjnego. Różnica między tymi pojęciami wynika z faktu, że działka gruntu może składać się z kilku parcel, natomiast parcela może stanowić część tylko jednej działki gruntu.

Budynek w ujęciu przyjętym dla potrzeb katastru to każdy stojący i nadający się do użytku, zadaszony obiekt budowlany, który może być zamieszkały przez ludzi bądź jest używany albo przeznaczony na rzecz ochrony ludności, zwierząt lub rzeczy.¹⁵

Kataster nieruchomości jest to urzędowy rejestr spełniający dwa istotne i fundamentalne zadania, które wyrażają się poprzez:

>> wykorzystanie danych w nim zawartych do określenia zakresu prawa własności w księdze wieczystej; stan własności nieruchomości jest ujmowany i opisywany w postaci parcel będących jednostkami katastralnymi, wykazane w katastrze granice poszczególnych parcel wywołują skutki prawne; dodatkowo kataster stanowi potwierdzenie wyników urzędowego określenia wartości gruntów wpisywanych do rejestru,

>> zabezpieczenie pewności obrotu gospodarczego nieruchomościami, a także wykorzystanie przez administrację lokalną w szczególności na potrzeby: gospodarowania gruntami, zagospodarowania przestrzennego, ustalania wartości nieruchomości oraz w zakresie ochrony środowiska naturalnego.¹⁶

Niemiecki kataster nieruchomości składa się z dwóch części, obie są uważane za element gwarancji prawa własności, określonego w § 14 Ustawy Zasadniczej i są to:

>> księgi nieruchomości (Liegenschaftsbuch) – część opisowa katastru,

>> mapy nieruchomości (Liegenschaftskarte) – część graficzna katastru.

Księga nieruchomości prowadzona

jest obecnie w pełni elektronicznej wersji. Jako część składowa rejestru nieruchomości zawiera istotne dane dotyczące:

>> pojedynczych parcel – ujęta jest ich powierzchnia, określone miejsce położenia oraz przyporządkowany określony numer,

>> wyników szacowania gruntów,
>> rodzajów użyteczności (Nutzungen) – form wykorzystywania gruntu,¹⁷

>> ustaleń publicznoprawnych związanych z wykorzystaniem powierzchni gruntowej: wskazania co do "ciężarów budowy" (Baulasten) lub oznaczenia związane z ochroną przyrody na danym gruncie,

>> właściciela nieruchomości, na którą składają się poszczególne parcele,

>> oraz inne mające związek z parcelami informacje.

Struktura i zawartość merytoryczna danych jest ustalana indywidualnie w obrębie landów i może się nieznacznie różnić w przypadku poszczególnych jednostek.¹⁸

Natomiast w Wielkiej Brytanii funkcjonuje podatek od nieruchomości nazywany Council Tax.

Uregulowania prawne podatku "Council Tax" jasno określają podmiot zobowiązany do zapłaty tego świadczenia. Są to osoby fizyczne które ukończyły osiemnasty rok życia i są wyłącznymi bądź głównymi mieszkańcami opodatkowanej nieruchomości. Dostyc często zdarza się, iż przedmiotową nieruchomość zamieszkuje więcej niż jedna osoba zobowiązana do zapłaty podatku. Ponieważ ustawa przewiduje możliwość wystawienia tylko jednego rachunku (tax bill) dla danej nieruchomości przewidziano wówczas swoistą "hierarchię" takich osób, wymieniając zobowiązanych do zapłaty w pierwszej kolejności. Zobowiązani są kolejno:

>> mieszkańcy danej nieruchomości mieszkalnej posiadający tytuł własności do całej bądź do części lej nieruchomości;

>> mieszkańcy danej nieruchomości

ści mieszkalnej posiadający tytuł użytkownika wieczystego do całej bądź do części tej nieruchomości;

>> mieszkańcy danej nieruchomości mieszkalnej będący dzierżawcami tej nieruchomości;

>> mieszkańcy danej nieruchomości mieszkalnej posiadający zezwolenie do zajmowania całej bądź części tej nieruchomości;

>> mieszkańcy danej nieruchomości mieszkalnej (dotyczy to także osób zamieszkujących daną nieruchomość bez tytułu prawnego i odpowiedniego zezwolenia – "na dziko"), właściciel nie zamieszkujący danej nieruchomości mieszkalnej.¹⁹

Widać zatem, że tytuł prawny do określonej nieruchomości nabiera znaczenia przede wszystkim w stosunku do osób zamieszkujących przedmiotową nieruchomość. W przypadku gdy dana nieruchomość mieszkalna nie jest w ogóle zamieszкана, podmiotem zobowiązanym do zapłaty podatku będzie zawsze właściciel takiej nieruchomości.

Jeżeli przedmiotowa nieruchomość znajduje się w dzierżawie, jest przedmiotem współwłasności (dotyczy to także małżonków i związków nieformalnych) bądź jest zamieszkiwana przez kilku współmieszkańców o identycznym statusie prawnym – podmioty takie są solidarnie zobowiązane do zapłaty podatku od nieruchomości. Pary homoseksualne żyjące w nieformalnym związku zobowiązane są do zapłaty podatku solidarnie jedynie wtedy, gdy oboje są właścicielami bądź dzierżawcami zamieszkiwanej nieruchomości.

Można zatem stwierdzić, że podmiotem podatku jest najczęściej podmiot władający nieruchomością.

Z kolei przedmiotem opodatkowania jest nieruchomość mieszkalna, której definicja począwszy od 1967 r. (General Rate Act) ulegała wielokrotnym zmianom i ewolucji. Początkowo za nieruchomość mieszkalną uznawano wszystkie nieruchomości nie będące nieruchomościami niemieszkalnymi (non-domestic) ani nie należącymi do grupy nieruchomości niemieszkalnych zwolnionych od

podatku. Szybko jednak okazało się, iż takie ujęcie przedmiotu opodatkowania nie odpowiada celom podatku "Council Tax" i dlatego już w 1992 r. ustalono legalną definicję nieruchomości mieszkalnej.

Od tej daty za nieruchomość mieszkalną podlegającą opodatkowaniu uznaje się każdy budynek lub jego część, który został wybudowany lub przystosowany do samodzielnego zamieszkania. O zaliczeniu danej nieruchomości do grupy nieruchomości mieszkalnych decyduje urzędnik katastralny (valuation officer). Nadanie kwalifikacji "do samodzielnego zamieszkania" warunkuje wyposażenie budynku lub jego części przynajmniej w urządzenia służące do oddzielnego prania i gotowania.

Lokalizacja danej nieruchomości ma bezpośredni wpływ na wysokość podatku "Council Tax". Różne władze lokalne mogą zarządzać różne kwoty podatku dla identycznych nieruchomości znajdujących się w tym samym przedziale wartości. Jeżeli dana nieruchomość mieszkalna usytuowana jest na obszarze podległym dwóm lub więcej władzom okręgowym, powinna być ona opodatkowana tam, gdzie znajduje się jej większa część. Kiedy nieruchomość mieszkalna jest jedynie częścią większej nieruchomości (np. gruntowej) położonej na obszarze podległym kilku władzom okręgowym, powinna być traktowana (i opodatkowana) jako usytuowana, tam gdzie znajduje się większa część całej nieruchomości.

Stawka (a więc i wysokość) podatku "council tax" uzależniona jest od tego w którym przedziale wartości znajduje się dana nieruchomość. Każda nieruchomość mieszkalna w Anglii, Walii i Szkocji jest umieszczona na tzw. liście oszacowań wraz z określeniem jej wartości rynkowej, co powoduje zakwalifikowanie jej do jednego z ośmiu przedziałów wartości (valuation bands) oznaczonym literowo od A do H.

Podatek nalicza się biorąc pod uwagę przedział wartości w którym znajduje się dana nieruchomość oraz określone ustawowo proporcje pomie-

dzy tymi przedziałami.

Specyfiką systemu angielskiego jest fakt, iż wysokość zobowiązania podatkowego obliczana jest na podstawie dziennych danych. Wysokość podatku za jeden dzień równa się rocznej sumie podatku (ustalanej przez odpowiednie władze na dany rok dla nieruchomości ujętej w odpowiednim przedziale wartości) podzielonej przez ilość dni w roku finansowym, to jest 365 bądź 366. Zobowiązanie podatkowe powstaje z chwilą wydania rachunku (tax bill) przez właściwe władze okręgowe.

Władze te zobowiązane są do dostarczenia tego rachunku do każdej nieruchomości będącej przedmiotem "council tax" każdego roku finansowego, tuż po ustaleniu wysokości tegoż podatku. Zobowiązanie obliczone na podstawie dziennych danych na pierwszy dzień roku finansowego, obowiązuje przez cały rok, przy założeniu, że określone okoliczności, na których jest oparte nie zmieniają się w ciągu roku podatkowego.²⁰

Rząd brytyjski wprowadzając nowy podatek od nieruchomości, wprowadził też szereg ulg i zwolnień mających zniwelować dość duży wzrost obciążeń podatkowych.

Natomiast nieruchomości niemieszkalne wykorzystywane w celach gospodarczych są opodatkowane na nieco odmiennych zasadach. Obciąża je podatek od nieruchomości niemieszkalnych zwany także UBR (Uniform Business Rate). Podmiotem tego podatku jest każdy, kogo nieruchomość wykorzystywana jest w celu prowadzenia działalności gospodarczej.

Zasadniczą różnicą w stosunku do podatku 'council tax' jest zupełnie odmienne ujęcie podstawy opodatkowania. Jest nią wysokość czynszu netto za budynek lub grunty pomnożona przez wartość współczynnika, ustalanego corocznie przez rząd przy uwzględnieniu wskaźnika wzrostu cen detalicznych RPI (retail price index). Stawki tego podatku są dużo wyższe niż stawki "council tax" i uzależnione są od rocznej wartości czynszu za daną nieruchomość. Podobnie jak w przypadku "council tax" stawki te są różne dla Anglii i Walii.

ZAGADNIENIA ZWIĄZANE Z WPROWADZENIEM PODATKU KATASTRALNEGO W POLSCE

Obowiązujący w Polsce system opodatkowania nieruchomości wymaga generalnej przebudowy, jest to konieczne z uwagi na mankamenty obowiązujących rozwiązań. Najważniejsze z nich to:

- >> zbyt mała wydajność fiskalna podatków obciążających nieruchomości,
- >> niedostosowanie tego systemu do rozwiązań obowiązujących w krajach Unii Europejskiej, gdzie dominują systemy oparte o kataster nieruchomości podlegających opodatkowaniu,²¹
- >> uzależnienie wysokości obciążenia podatkowego od powierzchni gruntów i budynków, a nie ich wartości,
- >> brak jednolitej i wiarygodnej ewidencji umożliwiającej prawidłowy wymiar podatków obciążających nieruchomości.²²

Znany jest też i powszechnie akceptowany docelowy kształt systemu opodatkowania nieruchomości.

Zasadniczym jego elementem powinien być podatek od wartości nieruchomości oparty o dane wynikające z katastru.²³ Wprowadzenie takiego systemu opodatkowania nieruchomości nie jest jednakże możliwe w krótkim okresie czasu, przede wszystkim z uwagi na brak w Polsce sprawnie funkcjonującej ewidencji nieruchomości (katastru). Reforma zasad opodatkowania nieruchomości nie powinna być utożsamiana tylko i wyłącznie z wprowadzeniem systemu katastralnego i powiązanego z nim podatku od wartości nieruchomości.

Celem reformy jest nie tyle wprowadzenie nowego podatku od nieruchomości, co przede wszystkim odejście od opodatkowania powierzchni nieruchomości na rzecz opodatkowania ich wartości i wyeliminowanie innych stwierdzonych mankamentów obowiązującego systemu. Przejście to powinno odbywać się stopniowo, poprzez zbliżanie konstrukcji obowiązujących podat-

ków obciążających nieruchomości do planowanego kształtu podatku katastralnego i wprowadzanie rozwiązań charakterystycznych dla opodatkowania ad valorem. W pierwszym etapie reformy należałoby dążyć do uporządkowania obowiązujących zasad opodatkowania nieruchomości, które w wielu przypadkach wymagają szybkich inicjatyw legislacyjnych. Zrealizowanie pierwszego etapu reformy umożliwiłoby udoskonalenie obowiązujących regulacji prawnych i wyeliminowanie tych, których funkcjonowanie rodzi problemy. Ma to ogromne znaczenie w sytuacji, gdy konstrukcja większości elementów składowych projektowanego podatku katastralnego powinna bazować na przepisach zawartych w aktualnie obowiązujących ustawach. Unormowania dotyczące takich elementów podatku jak jego podmiot, przedmiot, zwolnienia albo tryb opłacania, po wprowadzeniu pewnych korekt, mogą być przeniesione do nowego podatku od nieruchomości. Wprowadzenie tych korekt i ich praktyczna weryfikacja jeszcze na gruncie 'starego' stanu prawnego przyczyni się do ich bezproblemowego funkcjonowania w podatku katastralnym.²⁴

Zrealizowanie pierwszego etapu reformy zwiększy prawdopodobieństwo uzyskania akceptacji społecznej na wprowadzenie zasadniczych przeobrażeń w systemie opodatkowania nieruchomości. Ewolucyjne przekształcanie podatku 'od powierzchni' w podatek 'od wartości' nieruchomości powinno przyczynić się do zmniejszenia obaw podatników dotyczących ewentualnych skutków wprowadzenia podatku katastralnego. Rozszerzenie kręgu podmiotów zobligowanych do opłacania podatku od wartości nieruchomości, jeszcze w ramach obowiązujących regulacji, zmniejszy naturalny opór podatników przed zaakceptowaniem nowych zasad opodatkowania nieruchomości. Efektu tego nie da się na pewno osiągnąć wprowadzając, bez okresu przejściowego, nowe unormowania, kierowane do bardzo szerokiego kręgu potencjal-

nych podatników 'przyzwyczajonych' do obowiązujących zasad opłacania podatku od nieruchomości.²⁵

Zaproponowane przez Rząd zmiany w ustawach regulujących opodatkowanie nieruchomości to jeszcze nie zasadnicza reforma opodatkowania nieruchomości. Jest to wstępny etap reformy rozumianej jako proces przechodzenia od obowiązujących podatków 'od powierzchni' do podatku ad valorem. Główny nacisk położono w nich na realizację trzech kierunków działań. Pierwszy z nich to wyeliminowanie z systemu przepisów funkcjonujących źle, a przez to rodzących wiele problemów na etapie praktycznej realizacji podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego. Drugi to wprowadzenie do systemu szeregu nowych instytucji charakterystycznych dla podatków opartych o wartość nieruchomości. Można tu przykładowo wskazać na takie rozwiązania jak przyjęcie wartości amortyzacyjnej jako podstawy opodatkowania budynków związanych z działalnością gospodarczą, stworzenie jednej ewidencji podatkowej, określenie danych, które muszą być zamieszczone w deklaracjach podatkowych. Kolejnym dającym się łatwo zauważyć kierunkiem projektowanych zmian jest dążenie do ujednoczenia konstrukcji podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego w takich obszarach jak określenie podatnika, przedmiotu opodatkowania, zwolnień ustawowych i tryby płatności. Ma to na celu ułatwienie w przyszłości objęcia tych trzech podatków jedną ustawą lub też zastąpienie ich, co wydaje się rozwiązaniem lepszym, jednym podatkiem od wartości nieruchomości.²⁶

W procesie tworzenia katastru nieruchomości w Polsce należy wykorzystać ewidencje gruntów i budynków oraz informacje pochodzące z innych źródeł takich, jak np.: księgi wieczyste, państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny, zasób statystyki publicznej oraz dokumentacja architektoniczno-budowlana. Podstawą prawną do przekształcenia obecnej ewidencji gruntów i budynków w no-

woczesny kataster nieruchomości jest Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie ewidencji gruntów i budynków.

Aby przekształcić istniejącą już ewidencję gruntów i budynków w kataster nieruchomości należy ją uzupełnić o takie elementy jak: wartość katastralna nieruchomości, dane o nieruchomościach lokalowych i dane o budynkach. Niezbędne będzie także zmodyfikowanie procedur związanych z zasadami i sposobem ustalania granic w kierunku dalszego ich uproszczenia. Całkowite wyjaśnienie statusu prawnego granic nieruchomości powinno następować sukcesywnie w wyniku działań obejmowanych na koszt i wniosek właściciela nieruchomości.²⁷

Aby zrealizować program tworzenia systemu katastralnego, należy jak najpilniej podjąć prace związane m. in. z:

- >> intensyfikacją prac nad informatyzacją części opisowej gruntów i części geometrycznej obszarów zurbanizowanych,

- >> uzupełnieniem istniejącej ewidencji gruntów o dane dotyczące budynków i lokali,

- >> opracowaniem wytycznych związanych z prowadzeniem powszechnej taksacji nieruchomości w celu uzupełnienia danych o nieruchomościach informacjami o wartości katastralnej,

- >> opracowaniem zasad tworzenia banków danych o transakcjach odbywających się na rynkach lokalnych i regionalnych.²⁸

Przekształcenie ewidencji gruntów i budynków w kataster nieruchomości może wywołać liczne konsekwencje. Do najistotniejszych zaliczyć można np.:

- >> zaspokojenie indywidualnych potrzeb obywateli do swobodnego dysponowania własnością nieruchomości,

- >> racjonalizację wykorzystania ograniczonych zasobów ziemi,

- >> stworzenie systemu informacji o terenie, który mógłby być wykorzystany

w procesie zarządzania miastem,

- >> pozyskanie informacji wykorzystywanych do działań projektowych, planistycznych, administracyjnych i statystycznych, związanych z gospodarką przestrzenną, ochroną środowiska i budownictwem,

- >> usprawnienie obrotu na rynku nieruchomości,

- >> aktywizację kredytów hipotecznych i systemów zabezpieczeń kredytowych,

- >> usprawnienie procedur scalania, podziału i ochrony gruntów rolnych. Wypracowany nowoczesny kataster nieruchomości pełnić może funkcje podstawowego elementu infrastruktury informacyjnej sprawnie zarządzanego państwa. Informacje, które zostaną w nim zawarte mogą być wykorzystane m. in. do planowania przestrzennego i gospodarczego, wymiaru podatków i świadczeń, oznaczania nieruchomości w księgach wieczystych, statystyki państwowej i gospodarki gruntami.²⁹

ROZWIĄZANIA INFORMATYCZNE WSPOMAGAJĄCE ROZLICZENIA PODATKOWE DOTYCZĄCE NIERUCHOMOŚCI

Na rynku oprogramowania oraz systemów informatycznych można spotkać szereg rozwiązań, które ułatwiają ewidencje podatków od nieruchomości. Z jednej strony są to systemy wspierające pobór tego podatku w gminach, a z drugiej są to systemy lub moduły usprawniające zarządzanie nieruchomościami w przedsiębiorstwach.

Pierwszy z systemów zostanie scharakteryzowany na podstawie rozwiązań oferowanych przez firmę OTAGO. W swojej ofercie ma on podsystem PNIER, który obsługuje zdarzenia związane z zakupem, sprzedażą części lub całości nieruchomości oraz gruntów objętych opodatkowaniem. Rejestracja wszystkich podstaw opodatkowania skutkuje automatycz-

nym wygenerowaniem kart kontowych podatników z rozbiorem na składowe podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego oraz dokonuje w nich odpowiednich zapisów księgowych dotyczących przypisów lub odpisów podatku. Moduł realizuje i w pełni kontroluje wszystkie dopuszczane prawem funkcje nie wymagając od operatora jakichkolwiek ręcznych modyfikacji w tworzonych przez podsystem płatnościach. Powstałe zapisy, w sposób automatyczny zapisywane są na kartach kontowych podatników w module windykacyjnym. Ponadto aplikacja wyposażona jest w bogaty system różnego rodzaju zniżek wykazywanych w stosownych sprawozdaniach. Podsystem generuje informacje niezbędne dla przygotowania sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców oraz o uszczupleniach Gminy wynikających z obniżenia górnych stawek podatkowych.³⁰

System ten cechuje następująca funkcjonalność:

1. Wyszukiwanie podatnika wg następujących kryteriów lub ich fragmentów:

- >> nazwiska, imienia, adresu zamieszkania, numeru NIP właścicieli
- >> nazwiska, imienia, adresu zamieszkania, numeru NIP administratora, użytkownika, dzierżawcy
- >> nazwiska, imienia, adresu zamieszkania, numeru NIP poprzednich właścicieli
- >> adresu nieruchomości a w przypadku jego braku wg opisu położenia nieruchomości
- >> poprzedniego numeru ewidencyjnego - jeśli wystąpiła zmiana numeracji
- >> daty nabycia nieruchomości
- >> grupy nieruchomości

1. Rejestracja zeznania podatkowego i naliczenie wymiaru za rok bieżący.

2. Automatyczna sygnalizacja, że pod rejestrowanym adresem nieruchomości prowadzona jest działalność gospodarcza (integracja z podsystemem POGOS).

3. Automatyczna sygnalizacja, że rejestrowany właściciel nieruchomości

proceedzi działalność gospodarczą (integracja z podsystemem POGOS).

5. Automatyczne wykrywanie i dołączanie rejestrowanej, kolejnej już nieruchomości tego samego podatnika (ów) w ramach łącznego zobowiązania podatkowego. (Aktywność funkcji określana jest w parametrach podsystemu przez użytkownika).

6. Rejestracja zeznania podatkowego i naliczenie wymiaru za lata wstecz.

7. Rejestracja korekty zeznania podatkowego za rok bieżący i wyliczenie korekty wymiaru.

8. Rejestracja korekty zeznania podatkowego za lata wstecz i wyliczenie korekty wymiaru.

9. Rejestracja zeznania podatkowego na rok następny (dotyczy nowych nieruchomości opodatkowanych od nowego roku).

10. Rejestracja korekty zeznania podatkowego na rok następny (dotyczy nowych nieruchomości opodatkowanych od nowego roku).

11. Rejestracja przyznania ulgi podatkowej – naliczenie wymiaru albo korekty (zależy od rodzaju ulgi).

12. Rejestracja faktu odebrania ulgi podatkowej – naliczenie korekty (zależy od rodzaju ulgi).

13. Poprawianie wszystkich danych bieżących nieruchomości oraz w przypadku poprawy pozycji wykazu (...) naliczenie korekty wymiaru za rok bieżący.

14. Poprawianie wszystkich danych archiwalnych nieruchomości oraz w przypadku poprawy archiwalnych pozycji wykazu.

15. Naliczenie korekty wymiaru za lata, których dotyczyła modyfikacja.

16. Rejestracja zmiany właściciela nieruchomości.

17. Rejestracja sprzedaży całej nieruchomości i wyliczenie korekty wymiaru.

18. Wycofanie pomyłkowo zarejestrowanej sprzedaży.

19. Korekta wymiaru na podstawie odwołania art. 132 KPA.

20. Uchylenie decyzji.

21. Wznowienie postępowania.

22. Funkcja realizująca procedurę wydania decyzji spadkowej:

23. Funkcja umorzenia podatku:
 >> przyznanie – rejestracja decyzji przyznającej umorzenie,
 >> poprawa – poprawianie wcześniej zarejestrowanego umorzenia,
 >> przeglądanie – przeglądanie szczegółów wszystkich decyzji o umorzeniu podatku (wybranego podatnika),
 >> anulowanie lub uchylenie – wycofanie całkowite zarejestrowanego wcześniej umorzenia podatku,

24. Funkcja umorzenie odsetek lub ich części:
 >> przyznanie – rejestracja decyzji przyznającej umorzenie odsetek,
 >> poprawa – poprawianie wcześniej zarejestrowanego umorzenia odsetek,
 >> przeglądanie – przeglądanie szczegółów wszystkich decyzji o umorzeniu odsetek (wybranego podatnika),
 >> anulowanie lub uchylenie – wycofanie całkowite zarejestrowanego wcześniej umorzenia odsetek,

25. Funkcja odroczenia terminu płatności:
 >> przyznanie – rejestracja decyzji przyznającej odroczenie płatności i wyliczenie kwoty prolongaty,
 >> poprawa – poprawianie wcześniej zarejestrowanego odroczenia i wyliczenie kwoty prolongaty,
 >> przeglądanie – przeglądanie szczegółów wszystkich decyzji odroczeniowych podatnika),
 >> anulowanie lub uchylenie – wycofanie całkowite zarejestrowanego wcześniej odroczenia,

26. Funkcja rozłożenia płatności na raty
 >> przyznanie – rejestracja decyzji przyznającej rozłożenie na raty i wyliczenie kwoty prolongaty
 >> poprawa – poprawianie wcześniej zarejestrowanego rozłożenia na raty i wyliczenie kwoty prolongaty
 >> przeglądanie – przeglądanie szczegółów wszystkich decyzji ratalnych podatnika
 >> anulowanie lub uchylenie – wycofanie całkowite zarejestrowanego wcześniej rozłożenia na raty

27. Funkcja rejestrująca przypisy i odpisy za lata sprzed startu podsystemu (wykorzystywana przez 5 lat od momentu rozpoczęcia pracy).

28. Funkcja usunięcia pierwszego naliczonego w danym roku wymiaru (dostępna tylko dla gospodarza podsystemu pod określonymi warunkami).

29. Funkcja przeglądania karty kontowej, z utworzonymi przez w/w funkcje zapisami dotyczącymi przypisu lub odpisu podatku, zmiany terminów płatności itp.

30. Funkcja przeglądania wszystkich danych bieżących i archiwalnych wybranej nieruchomości.

31. Uzupełnianie i poprawianie daty doręczenia podatnikowi wszelkich wystawionych przez podsystem decyzji.

32. Rejestracja i przeglądanie korespondencji własnej wysyłanej do podatnika (integracja z podsystemem RISS – Rejestracja i śledzenie spraw).

33. Zbiorcze naliczenie wymiaru wg:
 >> adresu lub położenia nieruchomości

>> numeru ewidencyjnego nieruchomości

>> grupy nieruchomości

34. Wydruk rejestru decyzji. Jest to zbiorcze zestawienie decyzji przygotowanych do wysłania (dla poczty).

35. Przygotowanie i wydrukowanie listy tych nieruchomości, którym naliczono wymiaru za bieżący rok.

36. Przygotowanie i wydrukowanie listy tych nieruchomości, którym naliczono wymiar lecz nie wydrukowano decyzji wymiarowej za bieżący rok.

37. Przygotowanie i wydrukowanie listy tych nieruchomości, którym nie uzupełniono daty doręczenia decyzji a wymiar naliczono w okresie od – do (daty podawane przez użytkownika).

38. Sprawdzenie i wydruk listy tych nieruchomości, których dane różnią się od danych w ewidencji gruntów.

System te zintegrowany jest z systemami:

>> ENIER-G – Ewidencja nieruchomości-grunty.

>> ELUD – Ewidencja ludności.

>> WNIER – Windykacja podatku od nieruchomości.

>> POGOS – Ewidencja działalności gospodarczej – automatycznie informuje czy pod wybranym adresem nieruchomości prowadzona jest działalność gospodarcza.³¹

Dzięki temu ewidencja podatków

jest przeprowadzona sprawnie, a zakres informacji, które są umieszczone w systemie pozwala na dokładne naliczenie podatku od nieruchomości.

Natomiast przykładem systemu dla przedsiębiorstw jest system firmy Petrosin, oferujący produkt o nazwie SmartZM system wspomagający zarządzanie majątkiem przedsiębiorstwa. Jest to system dedykowany przedsiębiorstwom sprawującym nadzór nad majątkiem firmy. Wspomaga zarządzanie rzeczowymi aktywami trwałymi i wartościami niematerialnymi i prawnymi w zakresie odpowiedzialności za majątek firmy, jak również w aspekcie księgowym.

System SmartZM ma budowę modułową. W jego skład wchodzi:

- >> moduł Majątek – zarządzanie składnikami majątku,
- >> moduł Księgowość – księgowość aktywów trwałych,
- >> moduł Ubezpieczenia – zarządzanie majątkowymi polisami ubezpieczeniowymi,
- >> moduł Podatek od nieruchomości,
- >> moduł Dokumenty – zarządzanie dokumentami.³²

Ze względu na cel pracy zostanie ukazane rozwiązanie modułu Podatek od nieruchomości.

Moduł Podatek od nieruchomości przeznaczony jest dla działów księgowości oraz innych działów firmy zajmujących się ewidencją składników majątku związanych z podatkiem od nieruchomości. Moduł ten jest ściśle powiązany z Modułem Księgowość. Realizuje on następujące funkcje:

>> Prowadzenie odrębnej ewidencji składników majątku, dotyczącej podatku od nieruchomości.

>> Różne rodzaje nieruchomości.

>> Przyjmowanie składników majątku do ewidencji ubezpieczeniowej na podstawie dokumentów księgowych np. OT, OT+ (zobacz ekran).

>> Możliwość naliczania podatku od nieruchomości od podstawy opodatkowania – wartości nieruchomości lub jej elementu, podlegających opodatkowaniu, albo od stawki za powierzchnię nieruchomości.

>> Sporządzanie zestawień z naliczonym podatkiem od nieruchomości.³³

Przedstawione wyżej rozwiązania są typowe dla całego rynku dotyczącego systemów ewidencji, naliczania i poboru podatków. Dzięki nim gminy jak i przedsiębiorstwa mogą swobodnie zarządzać swoim majątkiem.

Obecnie nie ma jednoznacznie określonych zasad kalkulacji i wyceny nieruchomości, które mają być podstawą naliczania i poboru podatku katastralnego. Jednakże w propozycjach Ministerstwa Finansów nakreślone są ogólne ramy przyszłej wyceny.

Wycena wymagać będzie odpowiedniej techniki, metod i procedur szacowania różnorodnych nieruchomości. W tym celu planowane jest stworzenie modelu tak zwanej nieruchomości reprezentatywnej. Oznacza to, że zostaną sporządzone mapy i tabele wartości taksacyjnej w poszczególnych strefach. Dla każdej ze stref ustalona będzie wartość metra kwadratowego gruntu określonego rodzaju użytkowania rolniczego, leśnego czy budowlanego, a także wartość metra kwadratowego budynków mieszkalnych, inwentarskich i innych produkcyjnych. Jednocześnie dla zapewnienia realności danych reprezentatywnych, będą one okresowo – co kilka lat – weryfikowane, z uwzględnieniem wskaźników inflacji czy ewentualnych zmian zaszerogowania nieruchomości do innej strefy.³⁴

Powszechne oszacowanie wartości nieruchomości będzie wyceną masową, aby ustalić wartość katastralną ogółu nieruchomości w Polsce. Oczywiście, wartości te będą miały moc danych urzędowych. Przy czym wartość katastralna nie będzie opinią o wartości nieruchomości, w porównaniu z wartością rynkową czy odtworzeniową. Wartość katastralna będą ustalały właściwe organa na podstawie wyceny nieruchomości reprezentatywnych, o wartości określonej w sposób indywidualny i będących pomocniczym narzędziem przy ustalaniu wartości katastralnych wszystkich nieruchomości. Rozmieszczenie nieruchomości reprezentatywnych będzie uzależnione od aktywności rynku nieruchomości oraz

szeregu czynników powodujących różnicowanie wartości. Generalną zasadą będzie zbliżenie katastralnych i rynkowych wartości nieruchomości. Wyceny tej będą mogli dokonywać wyłącznie profesjonalni rzeczoznawcy majątkowi. Natomiast proces taksacji nieruchomości i naliczania zobowiązania podatkowego jako postępowania administracyjnego będzie prowadził, zgodnie z przepisami ustawowymi prawa geodezyjnego i kartograficznego, główny geodeta kraju.³⁵

Reasumując należy stwierdzić, że wprowadzenie w Polsce podatku katastralnego będzie trudne. Nieruchomości są bowiem bardzo różnicowane pod względem powierzchni, jakości gruntów, rozmiarów budynków, budowli, urządzeń i wyposażenia towarzyszącego. Istotną kwestią są także poziom wykształcenia i wiedzy ogólnej w zakresie prowadzonej działalności oraz na temat podatków. Jednakże zmiany są konieczne i powinny być przeprowadzone jak najszybciej.

dr Tomasz Wołowicz

- 1 A. Mazurek, Systemy katastralne i podatki typu katastralnego na świecie, 'Przegląd Podatkowy' 1996, nr 5.
- 2 A. Bień, G. Nowecki, Kataster i podatek od nieruchomości, 'Monitor Podatkowy' 1995, nr 2.
- 3 G. G. Nowecki, Kataster i system katastralny, 'Przegląd Podatkowy' 1996, nr 5, s. 1.
- 4 W. Wilkowski, Kataster nieruchomości w krajach Unii Europejskiej, 'Przegląd Geodezyjny' 1996, nr 2, s. 3.
- 5 R. Kasprzak, Kataster, 'Przegląd geodezyjny' 1998, nr 5, s. 14.
- W. Bronowicz, J. Joachimowski, Podatek katastralny, 'Casus' 1999, nr 14 s. 30.
- 6 W. Wilkowski, Założenia rządowego programu modernizacji ewidencji gruntów w nowoczesny kataster nieruchomości, 'Przegląd Geodezyjny' 1998, nr 4, s. 7.
- 7 K. Bujakowski, Kierunki rozwoju katastru nieruchomości w Polsce, 'Przegląd Geodezyjny' 1999, nr 12, s. 5.
- 8 G. G. Nowecki, Kataster i system katastralny, 'Przegląd Podatkowy' 1996 nr 5 s. 28.
- 9 Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 29 marca 2001 roku w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U., nr 38, poz. 454).
- 10 Europejskie systemy opodatkowania nieruchomości, praca zbiorowa pod red. L. Etela, Biuro Studiów i Ekspertyz, Kancelaria Sejmu, Warszawa 2003, s. 25.
- 11 Europejskie systemy opodatkowania nieruchomości, praca zbiorowa pod red. L. Etela, op. cit., s. 27.
- 12 Europejskie systemy opodatkowania nieruchomości, praca zbiorowa pod red. L. Etela, op. cit., s. 29.
- 13 Europejskie systemy opodatkowania nieruchomości, praca zbiorowa pod red. L. Etela, op. cit., s. 41-43.
- 14 Europejskie systemy opodatkowania nieruchomości, praca zbiorowa pod red. L. Etela, op. cit., s. 49.
- 15 <http://www.cces.de/inhalt/liegenschaften/liegenschaftskataster.htm>
- 16 Zgodnie z § 34 ust. 2 zd. 1 część gospodarza przedsiębiorstwa gospodarki rolnej i leśnej obejmuje następujące wykorzystanie gruntu – rolne, leśne, pod winnice, sadownicze oraz inne.
- 17 <http://www.cces.de/inhalt/liegenschaften/liegenschaftskataster.htm>
- 18 Europejskie systemy opodatkowania nieruchomości, praca zbiorowa pod red. L. Etela, op. cit., s. 87-88.
- 19 Tamże, s. 91-92.
- 20 Podatek od nieruchomości w krajach Unii Europejskiej i w Polsce, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 1999.
- 21 Etel L., Reforma opodatkowania nieruchomości w świetle projektowanych zmian ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, ustawy o podatku rolnym i ustawy o lasach (w:) Kierunki reformy polskiego systemu podatkowego, praca zbiorowa pod red. A. Pomorskiej, UMCS, Lublin 2003, s. 406.
- 22 L. Etel, Reforma systemu opodatkowania nieruchomości. Biuro Studiów i Ekspertyz Kancelarii Sejmu, Warszawa 1999, Raport 155.
- 23 Etel L., Reforma opodatkowania nieruchomości w świetle projektowanych zmian ustawy... op. cit., s. 406-407.
- 24 Etel L., Reforma opodatkowania nieruchomości w świetle projektowanych zmian ustawy... op. cit., s. 407.
- 25 Tamże, s. 407.
- 26 Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 29 marca 2001 roku w sprawie ewidencji gruntów i budynków, Dz. U., nr 38, poz. 454.
- 27 M. Janicki Kataster jako warunek reformy podatku od nieruchomości [w:] A. Pomorska (pod red.) Kierunki reformy polskiego systemu podatkowego UMCS Lublin 2003 s. 430.
- 28 M. Janicki Kataster jako warunek reformy podatku od nieruchomości, op. cit., s. 430.
- 29 <http://www.otago.pl/PNIER.html>
- 30 <http://www.otago.pl/PNIER.html>
- 31 http://www.petrosin.pl/op08_bso.html
- 32 http://www.petrosin.pl/op08_bso.html
- 33 A. Jargiełło, Kataster w rolnictwie, Internet: <http://www.ho.haslo.pl/article.php?id=449>
- 34 A. Jargiełło, Kataster w rolnictwie, Internet: <http://www.ho.haslo.pl/article.php?id=449>